Ը. ՏԱՐԻ 2378 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ՔԱՂՈՑ 4384 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1891 6 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1309 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրոշմեալ թերթի 150
» » Վեցամսեայ 75
» » Եռամսեայ 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ 28
Ընտիր Թուղթի վրայ [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
[illegible] Թղթատարի ծախք միօրինակ Ղրշ. 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ՝ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 26|7 ՅՈՒՆՎ. 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռուս կառավարութիւնը փոխադրութեան գործակալութիւն ընող ընկերութեան մը արտօնութիւն տուաւ Պեսարապիայէն արմտիք հասցնել ի հիւսիսային Ռուսիա, Աւստրիոյ ճամբով։ Որպէս զի հիւսիսային Ռուսիոյ մէջ ընկերութիւնը նոյն ցորենը, գարին ու հաճարն յանձնէ որոյ նմոյշը ցուցած պիտի լինի Պեսարապիոյ մէջ, պարտաւորեցաւ իրեն ապսպրուած ապրանքին եռապատիկ արժէքը գրաւ դնել կառավարութեան քով։ Այս կերպիւ ի Պեսարապիա մթերեալ մեծաքանակ ցորեն եւ այլ արմտիք, Չերնովիչի, Լեմպերկի և Պրոտիի աւստրեան քաղաքաց ճամբով պիտի ղրկուին Ռուսաստանի սովեալ նահանգներուն։

—Անցեալ օր գրեցինք թէ Փեթերսպուրկի քաղաքային խորհրդոյն Լիպաւէ բերել տուած 300 հազար փութ գարիի ալիւրը փոշիով և այլ անպիտան նիւթերով խառն գտնուած է։ Այս յայտնութիւնք սաստիկ յուզեցին հանրային միտքն, և կառավարութիւնը գործը ձեռք առաւ լրջօրէն։ Ընդհանուր դատախազը քննութիւն բացաւ, և ստուգուեցաւ թէ յիշեալ ալիւրը խարդախեալ է։ Ասոր վրայ որոշուեցաւ վաճառականները դատի ենթարկել։ Քաղաքային խորհուրդն ալ իւր կողմէ քննութիւն մը բացաւ այս տարօրինակ գործառնութեան պայմաններուն վրայ։

—Նմանօրինակ խարդախութիւն մը երեւան հանուեցաւ ի Սամարա, սովեալ համանուն նահանգին կեդրոնն, որոյ Զէմսթվօն կամ գաւառային խորհուրդն Օտեսայէ ալիւր բերել կուտայ արմտեաց վաճառականի մը միջնորդութեամբ, որ Սամարա ղրկելու համար իւր ընդունած զուտ ալիւրը չարաչար կը խարդախէ։ Ուրիշ նահանգներու մէջ եւս սոյնպիսի խարդախութիւնք երեւան ելած լինելով, կեդրոնական կառավարութիւնն հրամայեց խստիւ պատժել յանցաւորներն, և միանգամայն կարեւոր դատեց որ այսուհետեւ ուտեստեղէնի գործառնութեանց վրայ աւելի մեծ չափով մը հսկողութիւն (քօնդրօլ) ի կիր առնուի պատկանեալ իշխանութեանց կողմէ։

—Խարքովէ կը հեռագրուի թէ տեղւոյն հիւանդանոցք լի են ժանտատենդէ (թիֆոյէ) տառապեալներով, և ճարահատեալ քաղաքային խորհուրդն որոշած է առժամանակեայ հիւանդանոց մը կառուցանել միայն ժանտատենդէ վարակեալ հիւանդներուն համար։ Այս համաճարակ կը վերագրուի սովեալ նահանգներէն գիւղացւոց մեծ թուով ի Խարքով ապաստանելուն, որք գործ գտնելու սպասելով, շատ գէշ կ'ուտեն և վատառողջ պայմաններու մէջ կը բնակին, որով ժանտատենդի համաճարակ մը յառաջ բերած են սոսկալապէս։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Քաթարճիի պահպանողական կուսակցութիւնը Պ. Քարբի երիտասարդ պահպանողական կուսակցութեան հետ հաշտուած է, հետեւեալ կէտերու վրայ համաձայնելով. (Ա.) Պահպանողականք ընդունած են Պ. Քարբի հողային բարենորոգման ծրագիրն, որով շատ մը գիւղացիներ հողատէր պիտի լինին, արդի մեծ կալուածատիրութիւնը փոքր կալուածատիրութեան վերածուելով։ (Բ.) Պահպանողականք կ'ընդունին Պ. Քարբի հետեւող Պ. Կէրմանիի գանձային բարենորոգման ծրագիրն։ (Գ.) Դատական դրութեան բարենորոգում մը ի գործ պիտի դրուի։ (Դ.) Արտաքին քաղաքականութեան մասին, Ռումանիա Երրեակ Նիզակակցութեան հետ սերտ յարաբերութիւններ պիտի մշակէ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՄԲԱԿ

Նիւ Եորքէ կը հեռագրուի դեկտ. 29ին թէ անգլ. Սօօ-Բէյքըն շոգենաւը, նաւապետ Տրլաքուա, հոն հասած է բերելով 4,900 հակ եգիպտական բամբակ, և այսչափ մեծաքանակ եգիպտական բամբակ մէկ շոգենաւով երբեք չէր բերուած յԱմերիկա։ Այս բամբակ շատ ընտիր տեսակ է, և պիտի խառնուի ամերիկեան բամբակի հետ։

ՄԷԿ ՈՍԿԻՆՈՑ ՊԱՆՔՆՕԹՆԵՐ

Անգլիոյ մէջ օրուան խնդիրն է Պ. Կօշընի ծրագիրն, որով կ'առաջարկէ մէկ ոսկինոց պանքնօթներ հանել Անգլիոյ մէջ շրջաբերութեան համար, ինչպէս արդէն կան Սկովտիոյ մէջ, որով հասարակութեան գրպանը գտնուած ոսկիները կ'ամփոփուին կը պահուին Անգլիոյ Պանքային մէջ, եւ առեւտրական ճգնաժամերու միջոցին Պանքան առատ ոսկի կ'ունենայ՝ վտանգին դէմ դնելու համար։ Բայց այլ և այլ սեղանաւորական ու տնտեսական նկատումներով Պ. Կօշընի ծրագիրն ընդդիմութեան կը բախի, նոյն իսկ Պ. Կլատսթօնի կողմէ, որ Պ. Կօշընի վարպետ եղած է գանձային ու սեղանաւորական գիտութեան մէջ, և չի կարծուիր որ մօտ ժամանակէն ընդունուի մէկ ոսկինոց պանքնօթի առաջարկն։

Այս առթիւ Պրուսէլէ կը հեռագրուի անգլ. լրագրաց թէ ի Պելժիա, որ համեմատաբար ամենէն հարուստ երկիրն է յԵւրոպա, Ազգային Պանքան ի շրջաբերութեան ունի մեծաքանակ 20 ֆրանքնոց պանքնօթներ, որք 20 ֆր.նոց ոսկեդրամի պէս դիւրաւ կը շրջաբերին։ Այսու Պանքային ոսկւոյ մթերքը կը ստուարանայ, և հասարակութեան ձեռքին մէջ ոսկի դրամը գործածուելով չի մաշիր, բան մը որ բացարձակ վնաս մ'է թէ՛ ժողովրդեան և թէ Տէրութեան Գանձուն։ Քանի որ փոխարէնն ապահով կը պահուի Պանքային մէջ, Պելժք աւելի խոհեմութիւն կը համարին այն ոսկւոյն ներկայացուցիչ եղած պանքնօթը գործածել. Պելժք 20 ֆր.նոց պանքնօթի գործածութեան այնքան վարժուած են որքան Սկովտացիք մէկ անգլ. ոսկւոյ պանքնօթին։ Գանգատ բնաւ չէ լսուած թէ 20 ֆր.նոցը փոքր քանակութեամբ լինելով ժողովրդեան ձեռքն ընդ երկար մնալուն համար դրամանենգները կը խարդախեն զայն ու չեն բռնուիր։ Պ. Կօշընի ծրագրին դէմ դիտողութիւններէն մին սա է թէ արդի հինգ ոսկինոց անգլ. պանքնօթք Անգլիոյ Պանքային տրուելուն պէս կը փոխուին, և նորը կը տրուի, այնպէս որ խարդախութիւնք շուտով կը բռնուին, մինչ մէկ ոսկինոց պանքնօթք շուտով չփոխուելով, դրամանենգները բռնուելու երկիւղ չեն ունենար այնքան, ըստ որում ժողովուրդը միամտութեամբ պիտի շարունակէ գործածել մէկ ոսկինոց պանքնօթներն, առանց Պանքային փոխել տալու պէտք ունենալու նոյնքան որքան պէտք կը զգացուի փոխել տալ մեծ պանքնօթները, սովորաբար հինգ և աւելի ոսկինոց պանքնօթով կատարելով վճարումներն Անգլիոյ Պանքային։

Պելժք հրապարակէն կը քաշեն կը վերցնեն հինգ ֆրանքնոց ոսկիներն որք շատ փոքր և գործածութեան անյարմար են, 10 ֆր.նոց ոսկիներն ալ, նկատելով թէ այս յոյժ գործածական ոսկիներ շատ և շուտ կը մաշի, մինչ տնտեսագէտք կը յայտարարեն թէ արծաթ դրամով ալ կարելի է մանրուքի գործը տեսնել։ Հոլանտայի մէջ, փոքրագոյն պանքնօթք 10 ֆլորինի են, որ կը համապատասխանէ 20 ֆր.նոց կամ մէկ անգլ. ոսկինոց պանքնօթի, և շատ կը գործածուի։

Թուրքիոյ մէջ, Օսմ. Կայս. Պանքան մէկ ոսկինոց պանքնօթներ հանած է, որք թէեւ հասարակութեան ձեռքը սովորաբար չեն գործածուիր, եւ ոսկին ու մէճիտիյէն աւելի կը բանին մէկ ոսկինոց վճարումներու համար, բայց անպատեհութիւն մ'ալ չեն ներկայացներ, և մանաւանդ նամակաւ փոքր գումարներ ղրկելու համար դիւրութիւն կուտան։ Եթէ օտար ոսկեդրամք նուազ գործածուէին, այս մէկ ոսկինոց պանքնօթ աւելի ընդարձակ կիրառութիւն մը կրնար ունենալ։ Բայց ուրիշ ոսկեդրամոց գործածութենէն ակնկալուած փոխանակութեան շահը սահմանափակած է օսմ. ոսկւոյն համապատասխանող մէկ ոսկինոց պանքնօթին մանր տուրեւառներու մէջ գործածումը։

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ-ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ

Ֆրանսայի մէջ օրուան խնդիրն է թէ հանգուցեալ Ֆրէբէլ եպիսկոպոսի տեղ ո՞վ պիտի ընտրուի անդամ Երեսփ. Ժողովոյ։ Շատ աշխարհականներ կան որք Խորհրդարանին մէջ կաթոլիկութեան և միապետութեան դատը կրնան պաշտպանել, բայց եպիսկոպոսի մը ներկայութիւնն օգտաշատ կը համարուի, նկատելով թէ Երեսփ. Ժողովը մերթ ընդ մերթ իւր օրակարգին վրայ եկեղեցական խնդիրներ կ'ունենայ, զորս ո՛չ մէկ աշխարհական եպիսկոպոսի մը չափ կրնայ գիտնալ։ Պրըթանիի կաթոլիկ շրջանակն որ երբեմն Տիւբանլու եպիսկոպոսն և յետոյ Ֆրէբէլ եպիսկոպոսն երեսփոխան ընտրած էր, այժմ եւս եպիսկոպոս մը պիտի ընտրէ եղեր, բայց զո՞վ։ Անցեալ օր կը բացատրէինք թէ ֆրանսական եպիսկոպոսական դասն երկու մեծ հատուածի բաժնուած է, կառավարականք և միապետականք, հաշտարարք և վիճասէրք, Վատիկանին անսացողք և իրենց ֆրանսական խղճին անսացողք։ Ո՞ր դասէն պէտք է առնուի նոր երեսփոխանն։ Ամենէն աւելի կը խօսուի Սէնզի թեմին Թրէկարօ եպիսկոպոսին վրայ, որ Էքսի արքեպիսկոպոսին ընթացքին հաւանութիւն յայտնած է նամակ մ'ուղղելով ցառ կրօնական գործոց նախարարն։ Թրէկարօ եպիսկոպոս, իւր կուսակցաց խօսքին նայելով, առաքինի, ուղղախոհ, կատարելապէս քրիստոնեայ եկեղեցական մ'է, որ իւր մեծ պերճախօսութեան և աշխարհիկ պատրաստաբանութեան հետ կը միացնէ հինաւուրց կրօնաւորի մը ջերմեռանդութիւնն, Թրէկարօ եպիսկոպոս կ'ըսէ թէ Հանրապետութեան չի հակառակիր, զի կաթոլիկութիւնն ամեն կերպ կառավարութեան ներքեւ կրնայ պահուիլ և զարգանալ, և եթէ հականախարարական լեզու մը գործածեց, պարզապէս Հանրապետութիւնը սիրելու համար է։

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՂԱՆԴՉԷՔ

Վիլհէլմ Բ. Կայսր իւր անդրանիկ և երկրորդ որդւոյն, որոց մին 10, միւսն 9 տարու, կաղանդչէք տուաւ երկու մատաղաձիեր (անգլիական փոնիներ), զինուորական կատարեալ կազմուածքով։ Աւկուսթա Կայսրուհւոյն ալ տուաւ իւր (Կայսեր) իւղաներկ պատկերը ծովակալի համազգեստով և իւր կիսանդրին՝ պահակազօրաց հիւսառ ձիաւորի համազգեստով, որով մտած էր Կ. Պոլիս, Բօղչէ գրահաւորէն իջնելով։

Պ. ԿԼԱՏՍԹՕՆ

Անցեալ շաբթուն Պ. Կլատսթօն քաջառողջ վիճակի մէջ լրացուց իւր 82րդ տարին և մտաւ 83րդ տարին։ Այս առթիւ մեծ խրախճանութիւնք եղան ի Հարտըն, ուր Պ. Կլատսթօն ընդարձակ ագարակ մ'ունի, ուր շատ մը մշակներ ու վարձակալներ կ'աշխատին։ Պ. Կլատսթօն, որ իւր աջ բազուկ Պ. Ճօն Մօրլիի հետ ի Պիառից կը գտնուի (Ֆրանսա), խնդակցական բազմաթիւ հեռագրեր ստացաւ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Այս պահուս Գերմանք կը մեծարեն Ֆրանսացի երեւելի գիտականի մը յիշատակն։ Ի Պերլին որոշուեցաւ Ֆրանսացի եգիպտագէտ Շանփոլիոնի կրտսերի ծննդեան 101րդ տարեդարձը տօնել Պերլինի Եգիպտական Թանգարանին կողմէ, և այս առթիւ Ֆրանսացի գիտականին կիսանդրին հանդիսապէս պիտի դրուի պատմական սրահին մէջ։

ԻՆՖԼՈՒԷՆԶԱ

Ինֆլուէնզան աւելի կամ նուազ սաստկութեամբ ճարակած է Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, այլ մանաւանդ Աւստրիոյ և Իտալիոյ մէջ։ Սթիրիոյ աւստրեան նահանգին մայրաքաղաք Կրաց, իւր գարեջրով հանրածանօթ, որ մեծ քաղաք մը չէ սակայն, անցեալ շաբթուն մէջ միայն ունեցաւ 1,150 հիւանդ ինֆլուէնզայէ, և արդէն 18ը մեռան։ Նոյն եօթնեկին մէջ ուրիշ փոքր քաղաք մը Քլակէնֆուրդ 400 հիւանդ ունեցաւ, Պրիւն՝ 200, իսկ արեւմտեան Կալիչիոյ լեհական գաւառին մէջ ինֆլուէնզան սկսած է մահաբեր դառնալ, այնպէս որ գրեթէ ամեն բռնուած մարդ մէկ քանի օրէն թոքատապի կ'ենթարկի։ Ի Փէշթա եւս ճարակած է ինֆլուէնզա, և մաճառական Ծերակոյտի և Երեսփոխանութեան շատ մը անդամներ և կառավարական պաշտօնեայներ, դասախօսներ, ևն., պառկած են։ Հիւանդանոցներուն մէջ հիւանդք իրարու վրայ կը դիզուին, տրամադրելի տեղ բնաւ մնացած չլինելով։ Ի Ֆրանսա ներքին գործոց նախարար Պ. Քոնսթան և իւր դիւանապետ ինֆլուէնզայէ հիւանդացած են։

Անգլիոյ մէջ բեռ կրող անասունք տեղ տեղ ինֆլուէնզայի նման հիւանդութեան մը ենթակայ եղած լինելով, աշխատութիւնք դադրած են քանի մը ածխահանքերու մէջ։

—Մարսիլիայէ կը հեռագրուի դեկտեմբեր 31ին.

Չինաստանի սուրհանդակ շոգենաւն որ այսօր ժամանեց մեր նաւահանգիստը՝ լուր կը բերէ թէ ինֆլուէնզան ճարակած է Ծայրագոյն Արեւելից ամեն նաւահանգստաց մէջ։ Աստ ի Մարսիլիա համաճարակը կը ծաւալի եւս քան զեւս, ու շատեր հիւանդ պառկած են։ Այս պատճառաւ քաղաքիս մեռելոց համեմատութիւնն զգալապէս աւելցած է։

Ի ԼՈՆՏՈՆ

Թէեւ ո՛չ մէկ քաղաք Լոնտոնի չափ ընդարձակ և հանգստաւէտ միջոցներ ունի հաղորդակցութեան, բայց Լոնտոնցիք գոհ չեն տակաւին։ Խորհրդարանին առաջիկայ նստաշրջանին պիտի ներկայացուին կարգ մը ծրագրեր՝ արդի քաղաքային երկաթուղւոյն վրայ աւելցնելու համար ելեկտրական և ստորերկրեայ երկաթուղիներու նոր գծեր, որք Լոնտոնի ամեն կողմէն ի միջնաքաղաք պիտի դիմեն։ Այս ծրագրոյ ընդունելութեամբ, Լոնտոն քաղաքին տակէն մի քանի տարի ետքը պիտի սկսին բանիլ ութ-ինն նոր երկաթեայ գծեր, որք ելեկտրականութեամբ բանելով, ճամբորդներ ծուխէն խեղդուելու վտանգ պիտի չունենան։ Այս հսկայական ծրագրոյ իրագործման համար Անգլիացիք սրտի ամենայն թեթեւութեամբ յատկացուցած են իբր եօթն միլիոն անգլ. ոսկի։

ՃԱՓՈՆ

Կը հաստատուի թէ Ճափոնի կառավարութիւնը գրաւեր է Վոլքանոս կամ Հրաբուխ կղզիները Խաղաղական Ովկիանոսի մէջ, Սպանիոյ այն հռչակաւոր սեփականութենէն՝ Կարոլեան կղզիներէն 300 մղոն հեռի։ Ճափոն խիտ բնակեալ երկիր մ'է, իւր բազմածին և գործունեայ ժողովուրդ զարգացման նոր ասպարէզներ կը խնդրէ, և ըստ որում դիմացի չինական ընդարձակ Տէրութենէն մասնաչափ մը կորզել կարելի չէ, Ճափոն իւր աչքը դարձուցած է Խաղաղականի կողմն, ուր անտէր կամ գրեթէ անտէր կղզիներ չեն պակսիր։ Սպանիոյ կառավարութիւնը Ճափոնի այս դիտաւորութիւնն իմանալով, յուզուեցաւ, զի մի՛ գուցէ սպանիական սեփականութիւններն անտէր տեսնելով Ճափոնցիք հոն եւս արշաւեն։ Ուստի, սպանիական մարտանաւերուն հրաման ղրկուեցաւ աչալրջութեամբ հսկել այն կողմեր, և դիտել մանաւանդ ճափոնական մարտանաւերուն շարժմունքն՝ յանկարծակիի չգալու համար։ Ճափոն եթէ այնքան կարողութիւն կուտայ և ծախք կ'ընէ մարտանաւերու շինութեան, նպատակն է նպաստել ճափոնական ցեղին Ճափոնէ դուրս ընդարձակման։

ԱՆԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Իրապաշտութեան անուան ներքեւ գեղծումներ կը գործուին ի Փարիզ, որք ամեն պարկեշտ մարդոց զայրոյթը կը գրգռեն։ Լրագրութեան և Խորհրդարանին մէջ հեղինակութիւն ունեցող ձայներ կը բարձրանան, փողոցային, գրական, արուեստագիտական և թատերական անբարոյականութեանց դէմ, զորս շահամոլ հեղինակները կը պատրուակեն իրապաշտութեան անուան ներքեւ։

Այս օրերս ի Փարիզ Ռօշշուար փողոցին մէջ «Իրապաշտ Թատրոն» անուամբ բան մը բացուած էր, յորում, իբրեւ նախաճաշակ մը այն թատերգութեանց որք պիտի ներկայացուէին, չորս խաղեր ներկայացուեցան, այս անուամբք, Աղտոտը, Հանրակինն, [illegible], Վէճը։ Թամթերաբեմին վրայ կարգ մը ծայրայեղ լկտի տեսարաններ ներկայացուեցան, որք նոյն իսկ այն յոռի ճաշակէն վարակելոց զայրոյթը շարժեցին։ Ընդհանուր գանգատներուն անսալով, դատական իշխանութիւնը միջամտեց, եւ քննութիւն բացաւ այն «Թատրոնին» մէջ և անոր հիմնադրին տան մէջ, թուղթեր, ծրագրեր գրաւեց, և որոշեց դատի քաշել հեղինակն և թատերապետն, իբրեւ հանրային բարոյականի թունաւորիչ անձեր։ Ճիշդ այն պահուն տեղի ունենալով յորում արդէն անբարոյականութեան խնդիրը Ֆրանսայի մէջ ամեն պարկեշտ միտքեր կ'զբաղեցնէ, այս ալանդակ ներկայացում, այս սրիկայական հանդէս ապշեցուց Փարիզցիներն անգամ, որք շատոնց կորուսած են իրենց ապշելու կարողութիւնը։

—)(131)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

ՎՏԱՆԳԷ ԶԵՐԾ

Արդարեւ, նոյն իսկ Ռիշար վազեց անոր դիմացը։

Երբ կինըն առջեւ գտնուեցաւ, զարմացած նայեցաւ անոր, իբր թէ զայն մինակ տեսնելուն տխրած ըլլար։

Եւ յանդիմանական ձեւով մը զոր ձախող կերպով կը ծածկէր իր խօսքին ակներեւ անտարբերութիւնն, ըսաւ.

—Պերթինը չբերի՞ք ինձ։

—Ասոր վրայ կը մտածէ՞ք ուրեմն, Ռիշա՛ր։

Սա, յանկարծ յուզուած, դէպ ի Լիզէթ երկար ակնարկ մը նետելով.

—Շատ կը փափագէի զայն տեսնել, ճանչնալ։ Գեղեցիկ է, այնպէս չէ՞։

—Անանկ կ'ըսեն։

Լարնոտէ կը սարսռայ, ոտքի կ'ելնէ։

—Ի՞նչպէս։ Դուք չէ՞ք գիտեր։ Ձեր քով չէ՞ գտնուիր ան։

Լիզէթ պատմեց գլխուն եկածները։

—Խե՛ղճ կին, խե՛ղճ մայր, կը մրմնջէր։ Եւ յանցանքն իմս է։

Վերջապէս պարզեց իր այն աւուր այցին պատճառը։

Լիզէթ կը փափագէր որ Ռիշար իր ըստակը գործածէ Պերթինը գտնելու։

—Այո, ըսաւ սեղանաւորը, եթէ մինչեւ իսկ պէտք ըլլայ ոստիկի բանակ մը ոտքի հանել ամբողջ երկիրը, բոլոր աշխարհը խուզարկելու համար, պիտի ընեմ, Լիզէթ։

Եւ աւելի մեղմիւ յարեց.

—Ասիկա միջոց մը պիտի ըլլայ ցուցընելու համար ձեզ թէ բոլորովին գէշ չեմ։

Լիզէթ՝ Պերթինի և անոր ընկերներուն վրայ տուաւ այն ամեն տեղեկութիւնները որք կրնային Ռիշարի օգտակար ըլլալ իր խուզարկութեանց մէջ։

Երբ Լիզէթ պատրաստուեցաւ դուրս ելնելու, սեղանաւորը բռնեց անոր ձեռները։ Ըստ երեւոյթին կը տանջուէր։ Երկչոտօրէն աչուըներն անդին կը դարձունէր։ Բայց կը փափագէր խօսիլ, ծանր բան մը ըսել նմա, և չէր համարձակեր, վախնալով որ կը բախէ այս տնանկ կնոջ յիշատակներուն։ Սակայն որոշեց խօսիլ։

—Լիզէթ, շատ, շատ կը մտածեմ ձեզ ըրած գէշութեանս վրայ... եւ այնքան կը փափագիմ Պերթինը ճանչնալու... Հարստութեանս եսասիրութեանը մէջ կ'ապրէի..., պէտք չէր որ գայիր զիս խռովել եւ յայտնել ինձ այդ զաւկին գոյութիւնը։ Անկից ի վեր, դժբախտ եմ... Լիզէթ, երբեք պիտի ներէ՞ք ինձ որ Պերթինի պատճառաւ պատրաստ ըլլամ ձեզ սիրելու։

Լիզէթ հառաչեց։ Այնքան տառապած էր որ ներումն տալ չէր ուզեր։ Սակայն այդ մարդն հայրն էր, եւ կը պաղատէր, խոնարհ եւ տխուր։

—Թերեւս, ըսաւ Լիզէթ։

Եւ այս տարտամ յոյսը խուսափուկ արցունք մը բերաւ Ռիշար Լարնոտէի աչացը մէջ։

Այն իրիկունն իսկ երկու կանայք ճամբայ ելան։ Երկար ուղեւորութեան միջոցին, Պերթինի վրայ միայն խօսուեցաւ։ Լիզէթ քան անգամ կը հարցունէր միեւնոյն մանրամասնութիւնները և ագարակապանուհին, հաճոյակատար, կը վերսկսէր, տխրութեամբ ժպտելով։

Պերթինը կը նկարագրէր, կ'ըսէր թէ որչափ սիրուն, աշխատասէր և մաքուր էր ան։

Եւ Լիզէթ կը համբուրէր Մառի-Թերէզը։

—Սակայն դուք էք զայն ազատողը։ Ձեզ կը պարտիմ զնա վերստին տեսնելս։

Ի Բիէն տը Մարպը, Լիզէթ շատ լացաւ տեսնելով անկողինն ուր, տակաւին երեք օր առաջ, պառկած էր իր աղջիկը։ Զգեստներ մնացած էին, որք Պերթինի կը պատկանէին, նոյնպէս կիսաւարտ ձեռագործներ։ Նոյն իսկ Վիօլէնի գնած մէկ գիրքը, որուն մէջ կը խօսուի երկու լքեալներու վրայ, իրեն և Շարլոյի նման։ Զմրան երկար գիշերները Պերթին կը կարդար այդ գրքին քանի մը էջերը։ Եւ Լիզէթ, տենդայոյզ, ցուցուց թղթի կտոր մը որ կը ցուցնէր այն էջն ուր ընթերցումն ընդհատուած էր։ Այս թղթին վրայ, Պերթին զուարճանալու համար քանիցս գրած էր իր անունը։

—Իր գիրն է այս, ըսաւ ագարակապանուհին։

Այն ատեն Լիզէթ, արտասուելով, համբուրեց աղջկան անունը։ Թանկագին իրի մը պէս սրտին վրայ սեղմեց այն թուղթը։

Յաջորդ օրերն պտըտելով անցուց շրջակայից մէջ։ Մտնելով բոլոր ագարակները, բոլոր պանդոկները, ամեն քառուղւոյ վրայ ձգելով վհատութիւններէ փեռեկտեալ իր սրտէն կտոր մը։

Բայց բան մը չի կրցաւ իմանալ Պերթինի վրայ։

Բարեբախտաբար, Ռիշարի ղրկած մէկ նամակէն իմացաւ թէ սեղանաւորն ալ իր կողմէն խուզարկութեանց սկսեր է։

Լիզէթ յոյսը չի կտրեց։

Յաջորդ օրը Շարլվիլ կ'երթար և Պ. Միլպէրկի կը ներկայանար։ Կ'աճապարէր Շարլօն տեսնելու և անոր հետ Պերթինի վրայ խօսելու։ Մառի-Թերէզի կողմէ նամակով մը կը ներկայանար Միլպէրկի։ Անմիջապէս թոյլ տրուեցաւ իրեն այցել Շարլոյին որ արգելարանը կը գտնուէր։

Երբ տղան խօսարան բերին և երբ Լիզէթ ըսաւ թէ Պերթինի մայրն էր ինք, Շարլօ իր բազկացը մէջ նետուեցաւ արտասուելով։

—Ո՞ւր է, գտա՞ք զայն։

Լիզէթ մխիթարեց զնա, քիչ մը հանդարտեցուց, և իր քով քաշելով զայն, ձեռացը մէջ առնելով երիտասարդին ձեռները, պատմել տուաւ իր և Պերթինի տխուր պատմութիւնը։ Եւ առաջին բառէն իսկ, երբ յիշեցուց Պերլոտի և Բարշըմինըրի փողոցին դէպքերը, Լիզէթ միտքը բերաւ տղան որ յանցելումն իրեն կը նայէր՝ այնքան երազուն բարի աչուըներով և կուզէր որ համբուրէ զինքը։ Ստուգիւ իր աղջկան մէկ արձագանգն էր զոր կը լսէր այս ազնիւ տղուն բերնին մէջ։ Ուստի, ի՛նչ ուշադրութեամբ, ի՛նչ գորովով կ'ունկնդրէր նմա։ Զայն հարցուփորձելէ չէր կշտանար։ Եւ Շարլօ չէր թողուր որ անիկա իր վրայ խօսի։ Այնքա՛ն բաներ, այնքա՛ն թշուառութիւններ ունէր ըսելիք։

Եւ ինչ որ Լիզէթի մայրական սրտին ուղղակի կը զարնէր, սա էր թէ այս ամեն թշուառութեանց մէջ, իր աղջիկը պարկեշտ մնացած էր։ Պարկեշտ՝ հակառակ ամեն վհատութեանց, խստութեանց, զրկանաց, ձախողանաց։ Պարկեշտ՝ հակառակ Պարույլի խորհրդոց։ Պարկեշտ՝ հակառակ օրինակի յափշտակութեանց։ Եւ Շարլօ ամեն բան խոստովանելով, կ'ըսէր նաեւ թէ Պերթինի շնորհիւ միայն գէշ եղած չէր։ Օր մը գրեթէ ընկճուած, պահ մը ակարացած էր։ Պերթին քաշած հանած էր զինքն այն անդունդէն ուր կը գլորէր և սիրտ տուած էր իրեն։

Մայրն յափշտակութեամբ մտիկ կ'ընէր։

Եւ արդէն, առանց զայն ճանչնալու, կը պանծար աղջկանը վրայ։

Հեռացաւ Շարլոյէն, բայց, Միլպէրկի պաշտպանութեան շնորհիւ, կրցաւ հետեւեալ և յաջորդ օրերն ալ երթալ հոն. արդէն, Միլպէրկ, որ Շարլոյի մասին քննութիւնը փութով յառաջ կը տանէր, մտադիր էր քիչ ատենէն ազատ թողուլ զնա։ Արդարեւ հարցաքննել տուած էր այն անձերն որոց տնօրէնութեան ներքեւ աշխատած էր Շարլօ։ Ստուգած էր Մապլէսոյի տեղեկութիւնները և այս ամեն աշխատութենէն սա համոզումը կը գոյացունէր թէ իր գործը պարկեշտ և ուղղամիտ երիտասարդի մը հետ է։ Հետեւապէս, Շարլօ քանի մը ժամու հարցաքննութենէ ետք ազատ պիտի թողուէր։

Եւ Միլպէրկ, արդարութեան գործը կատարելուն հետեւեալ օրը միտքը դրած էր հրաժարական տալ։

Պարույլի խղճահարութիւնը զինք կը հալածէր։ Ա՛լ չէր կրնար դատաւորի պաշտօնը վարել, քանի որ գիտէր թէ ինք հայրն է այն վայրագ տղուն։ Օրին մէկը Պարույլ երեւան պիտի ելնէր, եւ ինք կուզէր կարելի եղածին չափ հեռի փախչիլ՝ չի տեսնելու համար հռչակաւոր դատ մը որուն մէն մի խօսքը իր սրտին վրայ պիտի իյնար։

Այրի էր, հարուստ, անզաւակ։ Ուզածին պէս կրնար որդեգրել ընտանեզուրկ Շարլօն, անոր նուիրել իր կեանքը, այս մատաղ սրտին թանկագին յատկութիւնները զարգացունելով՝ պարկեշտ մարդ մը ընել զայն, և այսպէս, փրկելով զնա, գուցէ հոգւոյ հանդարտութիւն գտնէր քիչ մը։ Անցելոյն յանցանքը աւազակ մը նետած էր աշխարհի վրայ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ. նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի. Ժողովը լսեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր մասնաւոր Տնօրէնութիւններն և զբաղեցաւ նաեւ Բերայի Թաղական Խորհրդոյ վերակազմութեան խնդրովն.

Ժողովոյ անդամներէն Վսեմ. Ստեփան փաշա և Մեծ. Միհրան էֆէնտի Սեթեան ներկայ գտնուեցան երեկուան նստին.

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ատենապետութեամբ Մեծ. Եղիազար էֆէնտի Մելիքեանի. Խորհուրդն աւարտեց կեդրոնական Սընտուկի ելմտացոյցին պատրաստութիւնն և տեղեկագրեց Ազգ. Վարչութեան. Ազգ. Տրոց հաւաքման մասին խորհրդակցութիւններ կատարելով ինչ ինչ տնօրինութիւններ ըրաւ և զբաղեցաւ նաեւ Թաղային հաշուական խնդիրներով.

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Հայրենիք օրաթերթն, որ անպայման կերպիւ դադարման դատապարտուած էր, բարձրագոյն ներման արժանացած ըլլալով, վերստին հրատարակուելու արտօնութիւն ստացած է և պիտի հրատարակուի յառաջիկայ շաբաթ օրէն.

Յառաջիկայ կիրակէ, 29 դեկտ. Ս. Եկեղեցւոյս տօնախմբութիւնը լինելով, Թաղիս քարոզիչ Արժ. Յովհ. Ծ. Վրդ. Արշարունի հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան.

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Կէտիկ-Փաշայի
Ատենադպիր
25 դեկտ. 1891 Ա. ԹՆԿՐԵԱՆ

ԹԱՏՐՈՆ ՎԷՐՏԻ

Բէյօ Մեծ Փողոց
1891 դեկտ. 29 կիւրակէ ցերէկ ժամ 8ին
Արտաքոյ կարգի չքեղ ներկայացումն առաջնորդութեամբ Պ. Ե. Զափրաստճեանի
Հայերէն լեզուաւ
Ա. անգամ ներկայանալի
ՍԻՐԱՑԻՆ ԶՐՕՍԱՆՔ
կամ
Մէջէն [illegible]
Տեղական կեանքէ զուարճախառն Թատերախաղ 4 արարուած.
Հեղինակութիւն Տ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Դատական Նախարարութեան պատժական գործոց տնօրէն անուանուեցաւ Էմին պէյ, անդամ վերաքննիչ ատենին.

Մանասըրրի Սթարվէ գաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Սիւլէյման Ֆեյզի էֆէնտի, նախկին փոխ-դայմագամ Պոլս գաւառակին.

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Գըրըչէհրի հաշուակալ Էմիրի էֆէնտիի.

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Այտընի նահանգին ոստիկան-զինուորաց գնդին կեդրոնական վաշտին հազարապետ Մէհմէտ էֆէնտիի.

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Գըրըչէհրի հաշուակալ Էմիրի էֆէնտի.

ԲԱՐՁՐ. ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և իրեն շնորհեալ կայս. Աւագ Թիկնապահութեան տիտղոսին առթիւ շնորհակալութիւն մատոյց.

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ ներքին գործոց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով. Խորհրդակցութիւնք տեւեցին մինչեւ իրիկուան ժամ 11½.

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Երէկ, Ծննդեան տօնին առթիւ Յունաց Պատրիարք Ամեն. Տ. Նէօֆիտոս Ֆէնէրի Մայր եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց, յետ որոյ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին. Եկեղեցւոյն մէջ ներկայ էին Սինոդին ու Խառն ժողովոյ անդամք, Պատրիարքարանի պաշտօնեայք և ռուսական, հելլենական ու սերպիական դեսպանատանց ներկայացուցիչք. Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ ներկայք Պատրիարքարանի սրահն երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին առ Ս. Պատրիարքն.

Մայրաքաղաքիս բոլոր յոյն եկեղեցեաց մէջ եւս երէկ առաւօտ բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին.

—Յունաց Պատրիարքական փոխանորդն երէկ ռուսական, հելլենական, սերպիական և ռումանական դեսպանատունները գնաց և Ծննդեան տօնին առթիւ յանուն Ամեն. Տ. Նէօֆիտոս Պատրիարքին, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ.

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է կայս. պալատան նուագածուաց խումբին Միրլիվա Հաճի Մէհմէտ փաշայի.

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ ԱՏԵԱՆՔ

Կայս. Իրատէ մը, կ'ըսէ Սապահ, հրամայած էր որ մայրաքաղաքիս ու նահանգաց կեդրոններու մէջ գտնուած ամբաստանիչ ատեանները ջնջելու նըկատմամբ օրինական բարեփոխումնք կատարուին. Արդ, դատական բարենորոգմանց յանձնաժողովին կողմէ այս առթիւ պատրաստեալ օրինական ծրագիրը Դատական Նախարարութեան մէջ կազմեալ մասնաժողովոյ մը կողմէ ևս քննուած ըլլալով, պիտի մատուցուի Բ. Դրան.

ՍԿԻՒՏԱՐՈՒ ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քաղաքապետութիւնն որոշած էր որ Սկիւտարի ջրի ընկերութիւնը 11,000 ղրուշի հատուցում մ'ընէ կէօքսուի մէկ քանի բանջարեղինաց պարտէզներու տէրց, ի փոխարէն այն վնասուց որք յառաջ պիտի գան խողովակներ զետեղելու համար ընկերութեան կողմէ կատարուելիք պեղումներէն. Ընկերութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, որուն հաղորդուած է այս որոշումը, տակաւին այդ մասին կարգադրութիւն մ'ըրած չըլլալով, վերոյիշեալ բանջարեղինաց պարտէզներու տէրք ընկերութեան կողմէ կատարուած պեղումներն արգիլելու համար ձեռնարկներ ըրեր են. Քաղաքապետութիւնն ևս ձեռնարկած է առ այդ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագվիմի Վագայիէն քաղուած)

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Այտընի նահանգին Նախորդ առաջին երկրաչափ Պ. Բիվէի պաշտօն յանձնուած է հսկել ի Կէյվէ կառուցանելի երկաթուղւոյ կամուրջին շինութեանը վրայ. Պ. Բիվէ իւր այս առժամեայ պաշտօնին համար ամսական 20 ոսկի պիտի ստանայ.

—Կայս. Իրատէ մը արտօնած է երեք հարիւր ղրուշի ամսաթոշակ մը յատկացնել Հանեաի (Կրէտէ) Հրէից բաբունապետ Ավրամ Իսակօն էֆէնտիի՝ իւր կարօտ վիճակին պատճառաւ.

—Երուսաղեմայ գաւառին կալուածատրոց տնօրէն անուանուած է Մուսթաֆա Ֆէհմի էֆէնտի, կալուածատրոց նախորդ տնօրէն Բաղէշի.

—Էնկիւրիի Գարապաշ անուն տեղը նախնական վարժարան մը հաստատուելով բացման հանդէսը կատարուեր և բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին.

—Եէմէնի կուսակալութիւնը դեկտեմբեր 21 թուական հեռագրով մը ծանուցած է թէ Ասիր գաւառին ամեն կողմը կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ և թէ հանրային առողջապահական վիճակն եւս գոհացուցիչ է.

—Տրապիզոնի կուսակալութիւնն, ըստ տեղեկագրութեան Ճանիկի կառավարչին, հեռագրած է թէ Թրէժէ գաւառակին մէջ ուղեւորներ կողոպտող աւազակներէ Կուրճի Մահմուտ անուն անձը ձերբակալուեր է.

—Պէրութի կառավարական սնտուկէն օսմանեան կեղծ ոսկի մը գտնուած ըլլալով, Ներքին գործոց Նախարարութիւնն հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ ուշադրութիւն ընել այդ կարգի կեղծ դրամներու շրջաբերութիւնն արգիլելու և զայնս շրջաբերութեան հանողներու մասին հարկ եղած օրինական գործողութիւնները կատարելու համար.

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Ծովային Նախարարութիւնն որոշած է Շէվքէթ Նիւմա և Էտիրնէ անուն երկրորդ կարգի մարտանաւերուն տեղ նորեր շինել ըստ վերջին նորաձեւութեանց. Այս առթիւ պատրաստեալ տեղեկագիր մը նոյն Նախարարութեան կողմէ մատուցուած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարին.

—Արքունի Նաւարանին մէջ փութով առաջ կը տարուի Լութֆի Ճէլիլ երկրորդ կարգի մարտանաւին ու Շահին Տէրեա Թորփիլահալածին շինութիւններն և կը յուսացուի թէ ի մօտոյ ծով իջնցուին.

ԼԻՄՕՆԱՏ ԿԱԶՕԶ

Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ մայրաքաղաքիս մէջ պատրաստուած լէմօնատ կազէօզներն երբեմն հանրային առողջութեան վնասող նիւթեր կը պարունակեն, հրահանգ խնդրած է Ներքին գործոց Նախարարութենէն թէ այդ պարագային մէջ ինչ ընել հարկ է զայնս պատրաստողաց նկատմամբ. Այս առթիւ Պետական Խորհրդոյ կողմէ տրուած որոշումը մատուցուած է Բարձր. Մեծ. Եպարքոսին.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սուրիայէն եկած դեկտեմբեր 24 թուականաւ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ վերջին 24 ժամուն, Դամասկոսի մէջ հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած.

Պէրութի կուսակալութիւնն եւս նոյն թուականաւ հեռագրած է թէ դեկտեմբեր 20ին Տէյվարէ գիւղին մէջ հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած և թէ Սալիհիյէ գիւղին մէջ նոյն ախտէն մէկ մարդ բռնուած է.

ԱՆԳԼ. ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՆ

Սապահ կ'իմանայ թէ Մէրմէրիսէն աստ Մարկոսեան հասցէով անգլիական նամակատունը եկած 30 ոսկի արժող աւանդ մը ուրիշի մը կողմէ առնուեր է, աւանդին ստացագրոյն ներքեւ կեղծ ստորագրութիւն դրուելով. Այս դէպքին վրայ տեղեկութիւն ուզուելով, անգլիական նամակատան տնօրէնին կողմէ այդ խարդախութեան իբրեւ հեղինակ ցոյց տրուած է Ղալաթիոյ թղթատարական օգնական պաշտօնեաներէն մին որ պատասխանատուութեան տակ պիտի առնուի.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէնութիւնն հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ այս առաւօտ.

Նախորդ գիշեր, Ադրիանուպոլսոյ և Զօրլուի մինչեւ հեղեղատատ անձրեւք աւրած են երկաթուղւոյ գիծը շատ տեղեր. Երէկ իրիկուն ասկից մեկնող կառախումբը գծէն ելած է 257·800 րդ քիլոմէթրին վրայ, Բավլօ քէօյի և Ուզուն-Քէօփրիւի միջեւ, ածխակառքին և երեք վակոններու հետ, առանց մարդու ո և է վնաս պատահելու. Այս առաւօտ աստ սպասուող կառախումբը կեցած է ի Քուլէլի Պուրկազ. Փութով պնդութեամբ գիծերը կը նորոգուին.

ՕԴԵՐԵՒՈՒԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Բերայի կայս. Դիտարանէն հետեւեալն հաղորդուած է.

24 դեկտեմբեր 1891—կէս օր. ժամ 7.8

Միջերկրականի մէջ ծանրաչափը վար իջած է և հիւսիսային արեւմտեան սաստիկ հով կը փչէ. Ճէզայիրի ծովեզերաց վրայ եւս հարաւային թեթեւ հով կը փչէ. Վենետիկի ծոցին մէջ հարաւային արեւելեան անձրեւախառն սաստիկ հով կը փչէ.

Գլխաւոր քաղաքաց մէջ բարեխառնութիւնն է.

Կ. Պոլիս 7°, Տրապիզոն 10°, Զմիւռնիա 8°, Սելանիկ 11°, Պէրութ 14°, Պաղտատ 10°, Հալէպ 3°, Քիոս 13°, Սուլինա 2°, (անձրեւ), Օտեսա 1°, (անձրեւ), Աթէնք 9° և Թրիէսթէ 5° (անձրեւ). իսկ զերոյէն վար է հետեւեալ քաղաքաց մէջ. Սոֆիա 2°, Փարիզ 1°, Վիէննա 1°, Պետրպուրկ 14°, և Արքանկէլ 17°.

* * *

Անգլիական Բօնկըլ շոգենաւն, որ անցեալները Գանտիլլիի առջեւ անգլիական ուրիշ շոգենաւու մը զարնուելով զայն ընկղմած էր, նորոգուած է և կ'ըսուի թէ նորոգութեան ու այլ ծախքերը հազար անգլիական ոսկւոյ հասած են.

—Կը յիշուի թէ Քլէօփաթրա անուն դայեակ մը Մարիանի անուն աղջկան մը զաւակն վիժել տալով աղջկանը մահուան պատճառ եղած ըլլալուն համար Եղեռնադատ ատեանին կողմէ դատապարտուած էր. Արդ, Սապահ կ'իմանայ թէ Եղեռնադատ ատեանին կողմէ տրուած որոշման մը համաձայն, Բերայի հարցաքննիչ դատաւորը քննութեանց ձեռնարկած է Բումէլիի երկաթուղեաց քօմիսէր Աչիլ Բումպարի էֆէնտիի նկատմամբ, որ Մարիանին յղի ձգած և վիժման գործին մէջ ևս մասնակցութիւն ունեցած էր.

—Անցեալ կիրակի օր ի Մալթէփէ Բէժիի դէտերու ու մէկ քանի անձանց միջեւ կռիւ մը ծագեր է փախցուած ծխախոտներու համար և դէտերէ մին՝ Քիրտ Մէհմէտ գլխէն վիրաւորուեր է. Ոստիկանզինուորք անմիջապէս հասնելով կռուոյն առաջքն առեր և վիրաւորողը ձերբակալեր են.

—Երէկ, Պոլսոյ Եէնի Պաղչէ թաղին մէջ փուռի մը ծխնելոյզը բռնկեցաւ, սակայն անմիջական օգնութիւնք վտանգին առաջքն առին.

—Սէլանիկէն կը գրեն թէ նահանգին ու շրջակայից մէջ ինֆլուէնցան ամեն կողմ տարածած է և թէ տեղական կառավարութիւնն հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առած է.

—Արաբերէն Էլ Հաւաիթ լրագրոյն մէկ կողմն յետայսորիկ Թուրք լեզուաւ պիտի հրատարակուի.

—Մալաթիոյ գաւառին նախկին կառավարիչ Կիրիտլի Իպրահիմ փաշա, որ հանգստեան կոչուած էր, նախընթաց գիշեր մեռաւ և յուղարկաւորութիւնն երեկ կատարուեցաւ. Կայս. հրամանաւ յուղարկաւորութեան ծախքը վճարուեցաւ կայս. մասնաւոր Արկղէն.

—Յունարէն [illegible] լրագրոյն արտօնատէր և Ֆէնէրի բարձրագոյն վարժարանին հելլենական գրագիտութեան ուսուցիչ Վասիլաքի էֆէնտի Քալիֆրոն նախընթաց օր մեռաւ և յուղարկաւորութիւնն կատարուեցաւ երէկ.

—Այտընի կուսակալութիւնը հրատարակած է այս տարուան տարեցոյցն, որ նոյն նահանգին վրայ շահեկան տեղեկութիւններ կը պարունակէ.

—Բ. Դուռը վաւերացուցած է Ադրիանուպոլսոյ աւստրիական նորընտիր ընդհանուր հիւպատոսին պաշտօնը.

—Մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպան Պ. Մավրոքորտաթոյի որդին Պ. Աղեքսանդր Մավրոքորտաթօ երէկ աստ ժամանեց Պիրէոսէն.

—Հալէպցի օսմանեան հպատակ Ճորճի անուն մարդ մը, կ'ըսէ Հաքիքաթ, որ անվայել լեզու մը գործածած էր, առժամեայ բերդարգելութեան դատապարտուած է յԱքքա.

—Եղեռնադատ ատեանը երէկ չորս ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Ատէմ էֆ. անուն մարդ մը, որ Օսման անուն պահապանի մը դէմ զէնք քաշած էր.

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր
Լէ Նօս տը Ժանէթ
LES NOCES DE JEANNETTE
Լա Շըվալըրի Ռիւսթիք
LA CHEVALERIE RUSTIQUE
Յառաջիկայ շաբաթ գիշեր՝
Ի նպաստ խումբին առաջին կատակերգակ Պ. Բրէթօի
La Blanchisseuse Berg-Op-Zoom

⁂

Թէնօր Պ. Միւգէ զոր Պ. Քլօտիւս բերել կուտայ Բարէզէն, յառաջիկայ երեքշաբթի մայրաքաղաքս կը հասնի, նոյնպէս նոր երգչուհի մը, Օր. Ռէյ.

ԹՐՈՎԱԹՕՐԷ

Ողբերգութիւն ի չորս արարուած

Վերտիի սոյն ընտիր ողբերգութեան հայերէն թարգմանութիւնն ի լոյս ելած է Պաղտատլեան տպարանէն մաքուր տպագրութեամբ եւ ազնիւ թղթի վրայ.

Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով նաեւ Ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներու, Բերայի ծխավաճառաց և հայ լրագրավաճառաց քով ի գին 2 ղրուշ.

1—5

ԱԶԴ

Խափանեալ Մասուլ գաւեշտաթերթի արտօնատէր Այվազեան Գէորգ էֆ. հինգ տարիէ ի վեր ի Ղալաթիա Իբսի խան 1 թիւ, վաճառատուն մը բացած է ուր կը գտնուին Զմիւռնիոյ ու Քիոսի առաջին կարգի մաստիքաներ, Պօղջա Ատայի գինիներ ինչպէս նաեւ քօնեագ, օճառ, իւղ, ձիթապտուղ և այլն. Դիմողք խիստ գոհ պիտի մնան.

ՀԵՌԱԳԻՐ ԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՖՈՒՌՆԻԷԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱԹԷՆՔ, 5 յուն.— Երեսփ. ժողովոյ կողմէ կազմուած յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի քննել Պ. Թրիքուբիսի գործն, մտադիր է դատական բարձրագոյն ատեանին առջեւ հանել զՊ. Թրիքուբիս.

ՊՈՒՔՐԷՇ, 6.—Ռումանիոյ Թագաւորն Փալանցա հասաւ.

ԱԼԺԻՐ, 6.—Թուաթի արաբները շատ գէշ ընդունելութիւն ըրին Մարոքցի պատուիրակաց.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 26 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		108 1/4
3 » Բարիզի »		23 05

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ դոց. [Միւզ. Դ. Սէրի]		20 02
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացման	»	20 13
Կէս օրին	»	20 14
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		77 33
» » ժամ 5ին		77 37

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն	Ա. Սէրի	44 5/8
»	Բ. »	25 5/8
»	Գ. »	20 13

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 10
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Քօնս.	» »	4 20
Սօս. Շանթ. է վակէօր	» »	4 20
Ռէժի	» »	15 21
Թրամուէյ	» »	630
Բաւէլլի Երկաթուղի	Ֆր.	68 1/4
Բաժնեթուղթ Լավրիոմ Գ. կ.		127

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 04
Անգլիական ոսկի	»	109 30
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107 20
Իմբերիալ		90 —
Քրիմեց		51 10
Ռուսլի Թղթադրամ	»	9 22
Մէճ. արծաթ [տասը.]	»	108
Մաքր արծաթ	»	102
Մէճիտիյէ	»	97 10
Թամֆիյէ	»	22
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 6 Յունվ., ժամ 3 վայր. 55 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 30
» » 4 1/2 %	105 62
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 70
» երկաթուղի	66 87
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	355
Պանք Օթոման	555 93
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիօնէ	803 75
Իտալական Ռանթ 5 %	92 52
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	422 50
Եգիպտական միացեալ	483 12
Օսմ. Մաքս. արժեթուղթ	455
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	356 25
Զէբ Լոնտրայի վրայ	25 48 1/2

ԼՈՆՏՈՆ, 6.— ժամ — վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	95 81
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 1/2
» » » Ա.	44 5/8
» » » Բ.	25 5/8
» » » Գ.	18 1/2
փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթոման	12 06
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	95 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	89 3/4
[illegible] (փոխառ. Ռօշիլտ)	102
Ռուսական 1890	93 1/2
Այտընի երկաթուղի	22 1/2
Դամաշայի երկաթուղի	15 1/2
փոխանակութիւն փարիզի վրայ	25 420

ՎԻԷՆՆԱ, 6.— ժամ — վայր —

Պորսան գոց է տօնի պատճառաւ.

ՊԵՐԼԻՆ, 6 — ժամ — վայր. —

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 235
» փարիզի »	81 45
Ռուսի թղթադրամ	199 75
Օսմանեան երկաթուղի	62 75
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 40
Օսմ. Ռէժի	— —

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 6 — ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 26
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 77
Օսմանեան երկաթուղի	69 25
Օսմ. Ռէժի	356 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Օսմ. Մաքս. արժեթուղթ	453 12
Պանք Օթոման	557 50
Օսմանիյէ	357 50

ԳԷՈՐԳԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

Ս. Էջմիածնայ Գէորգեան Ճեմարանի հաստատման 17 տարեդարձի հանդիսին օրը Գեր. Սարգիս եպիսկոպոս հետեւեալ ճառն արտասանած է, զոր կարտատպենք Արձագանքէն.

Սրբազան Հարք և պատուական հանդիսականք,

Մայր Աթոռոյս հոգեւոր Ճեմարանը այսօր ուրախութեամբ տօնախմբում է, տօնում է իւր գոյութեան 17-րդ ամաց տարեշրջանը. մի տարեշրջան, որ ինչպէս մատաղերամ Ճեմարանի սանուց համար՝ նոյնպէս Ս. Էջմիածնի Սրբազումար Միաբանից համար մի նշանաւոր ուրախութեան եւ խնդութեան տարեշրջան է.

Երջանկայիշատակ Տ. Գէորգ հանգուցեալ Հայրապետը՝ այս կրթական մեծ հաստատութեան հիմն ձգելուն միջոցին, սորա ընձեռելի ապագայ բարիքն աչքի առաջ ունենալով՝ թէ ինչ քաղցր, թէ ինչ գեղեցիկ, թէ ի՛նչ վսեմ խորհրդածութիւններով էր ինքն իրեն մխիթարում ու զուարճացնում, ամենքիս յայտնի է և տարակուսանաց տեղի չունի. եւ այս շատ բնական է. երբ որ մարդս ինքն իրեն մտածում է, որ մի առաջինական գործ է կատարել, մի Աստուածահաճոյ ձեռնարկութիւն է յառաջ բերել, կարծես թէ մի գերբնական հոգեզմայլութեան և երազի մէջ է ընկնում, երեւակայելով նորա օգտաներն ու պտուղներն, որ պիտի արտադրէ այդ Աստուածահաճոյ ձեռնարկութիւնը. Պէտք է խոստովանել, որ ի Տէր հանգուցեալ երջանկայիշատակ Հայրապետն շատ լաւ ըմբռնեց ժամանակի պահանջը ուսման ծաւալման համար. Նա իմացաւ օգուտ քաղել հանգամանքից և կանգնեց ահա՛ ինչպէս տեսնում էք սոյն այս բարոյական գիտութեան բուրաստանը—Ճեմարանը, ամենի սրտին մօտիկ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հովանւոյն ներքոյ. Մեծագործ Հայրապետի նըպատակն էր Ճեմարանը հաստատելով հայ ազգութեան համար մի բարձր, մի գերակատար ուսման, գիտութեան և բարոյականութեան սրբավայր տաճար հաստատել.

Հանգուցեալ Հայրապետի նպատակն էր՝ սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգոր Լուսաւորչի զաւակները ի մի կեդրոն բարոյական կրթութեան ժողովելով՝ ճշմարիտ կրօնասիրութեան և Աստուածպաշտութեան եռանդն արծարծել, նոցա միտքն ու հոգին սընուցանելով Հայաստանեայց—Առաքելական Եկեղեցւոյ մաքուր, անարատ եւ անխարդախ կաթամբ, որով և պատրաստել հայ եկեղեցւոյ համար ընտիր եւ արժանի հովիւներ, քաջաքարոզ եւ ճարտարաբան քարոզիչներ, բարոյական, անխոնջ եւ իմաստուն ուսուցիչներ եւ դաստիարակներ. Նորա միտքն ու նըպատակն էր՝ ջերմեռանդն կրօնասիրութեան եւ Աստուածսիրութեան կապ կամ գաղափար ամրապնդել եւ անքակտելի սիրով միաւորել Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի հետ, եւ վերջապէս հանգուցեալ Հայրապետի նպատակն էր Ս. Լուսաւորչի շնորհաբաշխ աջոյն հովանւոյն ներքեւ բարձր գիտութեան, ուսման և բարոյականութեան լոյս ծաւալել հայ ազգութեան սրտից և հոգւոյը մէջ.

Այժմ տեսնենք՝ թէ հանգուցեալ Հայրապետի եռանդուն յոյսերը ո՛ր չափով և ո՞րքան պսակուած ենք տեսնում Մայր-Աթոռոյս Ճեմարանի հիմնելու նպատակին վերաբերմամբ. Պէտք է խոստովանել ճշմարտապէս՝ թէ երջանկայիշատակ Հայրապետի յոյսերը թէեւ պսակուած են տեսնում ըստ մեծի մասին, բայց տակաւին թերի է նա մի էական հանգամանքում. Ճեմարանը թէեւ տուած ունի հայ ազգութեան և եկեղեցւոյ ընտիր զաւակներ, գործունեայ և փորձառու վարժապետներ, ուսուցիչներ և դաստիարակներ, բայց չունի տուած տակաւին քաջարժուն հովիւներ, ճարտարաբան քարոզիչներ և որ մեծն է՝ Ճեմարանը իւր 17րդ տարեշրջանում չը կարողացաւ գրաւել ցայսօր հայ ազգի սէրն ու համակրութիւնը. Իմ խոնարհ կարծեացս կարող է լինել ապացոյց այն, որ ցայսօր ժամանակի մեր ձեռնհաս սիրելի համազգիներից ոչ ոք ուշք չը դարձրեց, ոչ ոք չը մտածեց Ճեմարանի վիճակը նախանձելի առնել, նորա վիճակը ապահովել. Ի Տէր հանգուցեալ Գէորգ Հայրապետն իւր ձեռատունկ բարոյական բուրաստանը իւր կենդանութեան միջոցին հայրական գթով խնամարկելից յետոյ՝ իւր արգիւնալից կեանքը կնքեց. Սրբազան Հայրապետի մահուանից յետոյ Ճեմարանի բաղդն յանձնուեցաւ կամ լաւ եւս ասել ծանրացաւ Ս. Էջմիածնի սրբակրօն միաբանութեան վրայ. Նոյն միաբանութիւնը սրբութեամբ պահպանելով այդ անգին աւանդն իւր կարգով կանոնով յանձնեց նորընտիր Հայրապետ Մակար կաթուղիկոսի (այժմ հանգուցեալ) ձեռքը. Նորին Ս. Օծութիւն երջանկայիշատակ Հայրապետն անդադար հոգ և խնամք ունեցաւ նորա յառաջադիմութեան և բարոյական զարգացման վրայ և իւր հայրապետութեան օրով ծանրագոյն հոգսերից մէկը կազմում էր Ճեմարանի կառավարութիւնը և խնամքը, իսկ այժմ որովհետեւ սա եւս չկայ ի միջի, ըստ որում Աստուածային Նախախնամութեան հաճոյ թուեցաւ կոչել իւր մօտ իւր սիրելի կամարարը, մեզ թողլով որբ, ուստի այդ մեծ հիմնարկութեան հոգն ու խնամքը դարձեալ ծանրանում է նոյն Ս. Էջմիածնի սրբակրօն միաբանութեան վերայ, որոյ գլուխ կանգնած Սրբազան Տէր Տեղակալը և անդամք Սինոդի քաղցր պարտականութիւն իւրեանց են ճանաչում այդ անգնահատելի աւանդն նոյն կարգով և կանոնով պահպանելով հասուցանել նորընտիր Հայրապետի ձեռքը, որին նախասահմանութիւնը կ'ընտրէ և կ'առաջնորդէ.

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ
(Պաղտատլեան Տպագրութիւն)

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ սոյն ընդարձակ բառարան, այնչափ գովեստիւք գնահատեալ շատ մը ձեռնհաս անձերէ, աւարտած է բոլորովին.

Իւր ճոխագոյն պարունակութեամբ, հայերէն համանշանակներու ճշդութեամբն, շատ մը նորակերտ և գաւառական բառերովն և ճշգրտմամբք՝ բազմաշխատ հեղինակին սոյն երկն անհրաժեշտ գործի մ'է թէ թարգմանչաց, թէ ուսանողաց, և թէ առ հասարակ ամէն անոնց որք կ'զբաղին ֆրանսերէն լեզուով.

Ֆրանսերէնի մէջ գործածական բոլոր բառերն, ոճերն ու ասացուածներն հաւաքելով, և դնելով անոնց ամենուն ալ ճշգագոյն նշանակութիւնները, զանազան առումներն և համապատասխան հայերէն նշանակութիւններն, ի հարկին Թուրքերէններն ևս, Նուպարեան էֆէնտի յօրինած է շատ հարուստ, շատ կատարեալ գործ մը, արդիւնք երկարժամանակեայ աշխատութեանց, անդուլ խուզարկութեանց, և խղճամիտ ու իմաստուն հետազօտութեանց.

Գործոյն կարեւորութեան կը համապատասխանէ նաեւ տպագրութիւնն, որ Պաղտատլեան տպարանի խնամեալ արտադրութեանց մին է և կը կազմէ ստուար և գեղեցիկ հատոր մը, ճոխագոյն մատենադարանաց մէջ ընտիր տեղ մը գրաւելու արժանի.

Բաժանորդք պէտք է դիմեն Արեւելքի խմբագրատունը՝ ստանալու համար իրենց բառարանը. Վաճառման կեդրոնատեղին է ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ, Պոլիս, Սուլթան Համամ թիւ 14.

Մինչեւ յառաջիկայ յունուար 20, որոշուած է անփոփոխ պահել Նուպարեան Բառարանին գինը, 20 ֆրանք։

ԼԱՒ ԳԻՆԻ

Տարտանելի լաւ տեսակ գինիներ խիստ աժանագնով կը ծախուին ի Պոլիս Պահճէ Քափու Թաշ խան թիւ 8. Դիմողք խիստ գոհ պիտի մնան.

3—5

ԻՐԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԳԱՂԱՓԱՐ

Չորս տարի առաջ, Եւրոպայի գլխաւոր կեդրոններն այցելելով, ուսումնասիրում էի թէ՛ պետական, թէ՛ քաղաքային—հասարակական եւ թէ համալսարանական գրադարաններում ամփոփուած հայերէն ձեռագրերը՝ իմ մի երկասիրութեան համար։ Օգուտ քաղելով այդ հանգամանքից, միեւնոյն ժամանակ և կազմում էի այդ ձեռագիրների մանրամասն ցուցակը եւ ընդօրինակում յիշատակարանները։

Ամեն տեղ ցրուած հայ ձեռագիրներն ուսումնասիրելու դժուարութիւնը և իւրաքանչիւր ցանկացողի համար անձեռնհաս լինելը, յառաջացրեց իմ մէջ հայերէն ձեռագիրների ընդհանուր ցուցակ ունենալու գաղափարը, որ եւ Պետերբուրգից արծարծեցի Արշալոյսի էջերում «Հայ ձեռագիրների մի ընդհանուր ցուցակի կարեւորութիւնը» (տես Արշալոյս 1888 յուլիս թիւ 25) վերնագիրը կրող մի ընդարձակ յօդուածով, ուր ի միջի այլոց ասում էի.—«Հայ տպագրութեան օրից մինչեւ այսօր այդ ձեռագիրներից ընտիրներն, թէ՛ Մխիթարեան միաբանութեանց և թէ այլ ընկերութիւնների և մասնաւոր անձանց շնորհիւ ազատուել են կորուստից և ժամանակի աւերող ազդեցութիւնից՝ տպագրութեամբ լոյս տեսնելով, սակայն մեծամասնութիւնը դեռ եւս փակուած է այս և այն գրադարանի փոշոտած անկիւններում՝ յայտնի կամ անյայտ։ Իսկ տպագրուածներից շատերն եւս այսօր այլ եւս չեն համապատասխանում այժմեան պահանջներին և պէտք է նորից տպագրուին հմուտ ձեռքով և քննական մեթոդով, բացատրող ծանօթութիւններով ու համեմատութիւններով. իսկ դորա համար անհրաժեշտ է ձեռագիրների ուսումնասիրութիւնը։

«Բայց ի՞նչպէս ուսումնասիրէ հայ ձեռագիրների հրատարակողը, երբ նրան անյայտ է, թէ արդեօք կա՞ն իւր նիւթին վերաբերող ձեռագիրներ, կամ թէ ո՞րտեղ են դրանք. եթէ այսօր մի անգլիացի ուսուցչապետ իրան նուիրելով մի հայ հեղինակի ուսումնասիրութեան՝ միջոց ունի և կարողանում է դրա համար գնալ Փարիզ, Երուսաղէմ, Էջմիածին, Վենետիկ, Վիեննա, ևայլն, արդեօք կարո՞ղ է նոյնն անել ամեն ոք։ Սակայն թող չկարծուի, որ այդ հարուստ անգլիացին, այցելելով վերոյիշեալ կեդրոնները արդէն իւր նպատակին հասած կը լինի—ո՛չ լիովին. կարող է պատահել, որ այդ ուսուցչապետին կարեւոր նիւթերը պարունակող մի ձեռագիր գտնուի ոչ թէ այդ կեդրոններում, այլ հայաբնակ գաւառներում կամ Եւրոպայի մի աննշան անկիւնում, իսկ յարգելի հայագէտ ուսուցչապետը դրա մասին տեղեկութիւն չունենալով՝ շաբաթներով թերթում է այս կամ այն մեծ գրադարանի մագաղաթները. Իսկ եթէ լինէր հայ ձեռագիրների մի ընդհանուր ցուցակ, այն ժամանակ թէ՛ անգլիացին և թէ՛ հայը կարեւորութիւն չէին ունենալ այցելելու ամեն տեղեր, այլ գիտնալով իրանց անհրաժեշտ ձեռագիրների տեղը, կամ այնտեղ կ'երթային կամ մի որ և է կերպով կօգտուէին այդ ձեռագիրներից—բերել տալով կամ թէ ծանօթների միջնորդութեամբ կարեւոր կէտերն ընդօրինակելով։

«Թուրքիոյ գաւառներում և Կովկասում ցրուած վանքերի ու եկեղեցիների մէջ գտնուած և մասնաւոր հայ անհատների ձեռքն եղած հայ ձեռագիրների ցուցակը կարող է կազմել տալ մեր հոգեւոր վարչութիւնը, եւ միացնել Սուրբ Էջմիածնի հարուստ մատենադարանում եղող ձեռագիրների կազմուելիք ցուցակի հետ։ Միւս կողմից՝ կարեւոր է նոյնպէս ի մի ժողովել Եւրոպայի մէջ եղած ձեռագրների ցուցակը, որ ցրուած են Պետերբուրգի, Փարիզի, Բեռլինի, Վիեննայի Լօնդօնի և Գերմանիայի ու Աւստրիայի զանազան փոքր և մեծ քաղաքների մատենադարաններում ու շատերին յայտնի չէ նոյն իսկ նոցա գոյութիւնը»։ Այնուհետեւ բացատրում էր որ այդ ընդհանուր ցուցակը պէտք է հայերէն լինի և որոշ դասաւորութիւն պէտք է ունենայ։

Բարեբաղդաբար այս առաջարկութիւնը շատ տեղ արձագանք գտաւ և ուրախ ենք, որ այսօր իրագործուած է արդէն. Նոյն Արշալոյսի էջերում Պրոֆ. Խալաթեանը Լայպցիգից յայտնեց այդ առաջարկութեան առիթով, որ ինքն եւս կազմած ունի բաւականին հայ ձեռագիրների ցուցակ. այնուհետեւ Հայր Չարբանալեանը իւր յայտնի աշխատութեան մէջ կրկնեց այդ առաջարկութիւնը և հետզհետէ Վիեննայի եւ Վենետկի Մխիթարեաններն սկսեցին հրատարակել հայ ձեռագիրների մանրամասն ցուցակներ, մի գործ, որ արդէն առաջուց անում էր Արժ. Տէր-Գիւտ քահանան Արշալոյսի էջերում։

Եւ ահա այժմ Վիեննայի Մխիթարեանց խմբագրած՝ «Հանդէս ամսօրեայ» թերթն աւետում է մեզ «Մայր ցուցակ հայերէն ձեռագրաց» հրատարակութեան սկզբնաւորութիւնը։

Արդէն լոյս է տեսել հայերէն ձեռագրերի ընդհանուր ցուցակի Ա. հատորի Ա. տետրակը, որ պարունակում է իւր մէջ Վիեննայի կայսերական մատենադարանում եղող հայ ձեռագրների ցուցակը և շուտով լոյս կը տեսնի նաև Բ. հատորի Ա. տետրը—Միւնխէնի արքունի գրադարանում եղած հայերէն ձեռագրների ցուցակը։ Պրոֆ. Մառը պատրաստում է Պետերբուրգի, Գեր. Ս. Վ. Պարոնեանը՝ Անգլիայի բոլոր գրադարաններում եղած հայերէն ձեռագիրների ցուցակը, Գեր. Յ. Վ. Միքայելեանը՝ Հռովմի, Մեծ. Հ. Գովրիկեանը՝ Կերլայ քաղաքի, Հայր Տաշեանը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց մատենադարանի հայերէն ձեռագիրների ցուցակը. Բացի սորանից հետզհետէ տպագրում է Վենետկի հայ ձեռագիրների ցուցակը եւայլն։

Մնում է միայն Սուրբ Էջմիածինը. արդեօք ժամանակ չէ՞ այդ թանկագին մատենադարանի անգին հարստութեանց ընդարձակ ցուցակը հրատարակել մի գործին տեղեակ և հմուտ անձի միջոցով։

Եթէ Ս. Էջմիածինն եւս ձեռնարկէ իւր հայերէն ձեռագրների ցուցակի տպագրութիւնն և Սուրբ Երուսաղեմի միաբանութիւնը նոյնն անէ, այն ժամանակ մի քանի տարուց յետոյ արդէն մենք սիրով կ'ողջունենք հայերէն ձեռագրների մի ընդհանուր ցուցակի գոյութիւնը։

Պատիւ է բերում Վիեննայի Մխիթարեաններին, որ նոքա միջոցներ չեն խնայում այդպիսի մի կարեւոր գործին ձեռնամուխ լինելով. Իւրաքանչիւր հայ և օտար հայագէտ բանասէր ուրախութեամբ ձեռք կը բերէ այդ հրատարակութեան տետրները. իսկ հայ հասարակութեան պարտքն է՝ նպաստել այդ համակրելի և կարեւոր գործի չուտափոյթ իրագործման։

(Արշալոյս) Լ.

ՆԱՄԱԿ ԵԳԻՊՏՈՍԷ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 10 դեկտ.

1891 Նոյեմբերը յիշատակելի է քաղաքիս ազգայնոցս համար, որք իրենց բաղձանքն իրագործեալ տեսան Եգիպտոսի հրաժարեալ Գեր. առաջնորդին արժանաւոր յաջորդ մը գտնելով յանձին Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեանի որ արդէն իւր բարեհամբաւ և սիրաշահ բնաւորութեամբն ծանօթ է ամենեցուն, որպէս այժմ աստ իւր անխոնջ աշխատասիրութեամբն և բարեկարգիչ ոգւով համայնից սիրելի դարձած է։

Գեր. Առաջնորդն Եգիպտոսի իւր պաշտօնի գլուխը կանգնած և յասպարէզ իջած ժամանակէն և ոչ մի ջանք կը զլանայ յօգուտ փոքու հօտին. Աւասիկ համառօտիւ այն գործերը որոց ձեռնարկած է Գեր. Իւթիւճեան Հայրն, քաղաքս անցուցած սուղ միջոցին մէջ։

Ժամանակէ մը ի վեր տեղւոյս հրաժարեալ Պատ. Թաղականութիւնն վերակազմեց ի մեծ գոհունակութիւն ժողովրդեան. այդ մարմին իւր օրինաւոր նիստերն ունի այժմ եւ խմբովին կը գործակցի և կը հետեւի իր հոգեւոր գլխոյն, ամենայն աչալրջութեամբ կը հսկէ երկսեռ վարժարանացն ի քաջալեր. Այնպիսի կանոնաւոր ուղղութիւններ տրուած են յընթացս ուսմանց ազգ. վարժարանի, որ կարելի է քիչ ժամանակէն մեծ արդիւնք ձեռք բերել. տրամախօսութիւններ յօրինուեցան զորս մանկտին լսելով օժտի աշխատասիրութեամբ և առաքինութեամբ։

Կրթական գործին չափ հոգածու նաեւ եկեղեցական գործոց, առաջնորդ Ս. Հայրն պատուիրեց որ բոլորովին վերցուի տուներու մէջ Ս. Պսակի և Ս. Մկրտութեան խորհուրդ կատարելը, և այլ հոգեւոր մատակարարութիւնք առանց բանաւոր պատճառի տեղի չունենան տանց մէջ։

Ամեն տէրունական և տօն օրեր չը դադրիր Աստուծոյ խօսքը քարոզելու և բարոյական խրատներ խօսելու բաւուար բազմութեան մը, որք կաղօթեն սրտեռանդն մինչ յաւարտ ժամերգութեան։

Զանգակ մը և զանգակատուն մը շինել տալու ձեռնարկած է, զի մեր զանգակ 4 տարիէ ի վեր երեսի վրայ կը մնայ վազափուլ և կիսակործան և չի հնչեր հակառակ այլակրօն քրիստոնէից բազմահնչիւն զանգակաց. Ձեռնարկած է նմանապէս պսակագրութեանց և նշանագրութեանց և ննջեցելոց 1840էն ի վեր անկանոն տումարները կարգադրելու։

Եւ որ քան զամենայն կարեւորագոյնն է, Աղքատախնամ ընկերութեան մը ձեռնարկած է ի մխիթարութիւն ելկին և բնակին, խղճալի անձանց. Բաց աստի քիչ ժամանակէն տեղւոյս բոլոր ազգայնոց մարդահամարը պիտի արձանագրէ մի ըստ միոջէ և յականէ յանուանէ, որպէս զի բնաւ եւ ոչ մին վրիպի յաչաց և ի մտաց։ Մ. Ն.

ՊԶՏԻԿ ՆՈԷԼԻՆ ՊԱՐԳԵՒԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Ծննդեան պատմութիւն մը եթէ կ'ուզէք.

Անցեալ տարւոյ վերջերն էր, Ծննդեան ճրագալոյցը Սիլվէր Պէրթինի տանը մէջ, որ՝ բոլոր նկարիչներէն աւելի աղէկ գիտէ Բարիզուհեաց ճաշակին համեմատ բազուկներու և ուսերու ճերմակութեանը վրայ բրնձափոշւոյ թաւշանման կակղութիւնը աւելցնել, և որ անզուգական է նեղ ճակտի մը վրայ սարսուռներու ստուերը շինելու մասին։

Պզտիկ Ռօզ Նօէլ — այնքան մինինիք—ալ աւելի պզտիկ կ'երեւար մեծ աշխատանոցին մէջ։

Մինչդեռ Սիլվէռ, առանց գծելու, պատկերակալին առջեւ նստած, անոր կը հետեւէր, շատ քաղցր, յուզուած, ցաւագին նայուածքով մը — յիրաւի, եզական նայուածք մը—Ռօզ կ'երթար ու կուգար, գրեթէ վազելով պզտիկ կատուի մը ձեւերով որ կը խաղայ օթոցներուն մէջ, ուր՝ անզգայ՝ տարօրինակ կերպով կորովի մկանունքով, հերքիւլէսներ, մերկ և գալարուն, րօք մանելու աստիճան կը ցածնան, ուր՝ մանկլաւիկի հագուստով Նարկիսներ կը դիտեն, ջուրին կանաչ հայելւոյն մէջ, իրենց մազերուն ոսկիէ օղակները և իրենց «թօքերը՝» որոց կարմիր փետուրը կը դողայ մեղիսինկներու և տպագիոններու մէջտեղ, զորս կը ցոլացնէ աւազանին շրջափակին վրայ տտունը պարզող սիրամարգ մը. Իր մետաքսեայ հագուստներուն եւ մուշտակին մէջ կաս կարմիր, դէմ առ դէմ կուգար գաճերուն և մարմարիոններուն ճերմակութեանը հետ, և կը յառաջանար դէպ ի Վենետիկեան հայելի մը ուր՝ իր աչքերէն և փոսիքներէն մին միայն կը տեսնէր, որովհետեւ հոն, ապակիին մէջտեղը, Սքարմուշներու և Արլըքեններու ճերմակ, հոծ խումբ մը խռնուած է։

Կանգնելով, երկննալով, ձեռքերը կ'երկարէր—տղու պզտիկ, թեթեւ, անխորհուրդ ձեռքեր, որք այնքան լաւ կը կոտրտեն խաղալիքները—դէպ ի այն թանկագին զարդարձանները որք՝ շարուած են կաշեպատ արկղի մը եզերքին վրայ, կը խնդար կատաղի դէմքով ճապոնական սատանային վրայ, որ մոլեգնութեամբ չորս կտոր կ'ըլլայ եւ կը ցնդի ամպերուն մէջ, կը ժպտէր կապոյտ եւ չեփորկագոյն շրջազգեստով Սէվրի զաղփաղփուն հովուհւոյն որ տալապած բազեղի մը երեւոյթն ունի, որ անշարժ պարի մը ճախրանաց մէջ ինքզինքը կը պատռէ, կը բանար ոսկեղէգով եզրափակուած փղոսկրէ տուփերը, կը հիանար կանաչ պռոնզէ Իսիսի մը հողմահարաձեւ ապարօշին վրայ, շատ տգեղ կը գտնէր հինտու չաստուածները, կը դիտէր ամէն բան, կը դպչէր ամէն բանի, ոչ մէկ բան իր տեղը կը ձգէր։

Կանգ առաւ չմինէին առջեւ։

Հսկայաբերձ չմինէ մըն էր սա, ուրկէ մինչեւ տախտակամածին վրայ ոսկիով ծանրապէս ժապաւինեալ, սնդուսէ սրահակներ կ'իջնէին,—շուրջառներ, սեղանի ծածկոցներ, զորս Սիլվէռ օթոց ըրած էր։

Կերպասները մէկդի ըրաւ, հիացաւ կաղնիէ քօռնիշաբարձ բարձր արձաններուն վրայ և մանաւանդ ընդարձակ կրակարանին վրայ ուր պզտիկ ծառ մը իր ոստերով կրնար սեղմիլ, պահուըտեցաւ հոն. խնդալէն մարելով, չիթ չիտակ կայնեցաւ, վախելով սկսաւ դառնալ հոն, և փախաւ անկէ շուտ մը սահուն սրահակներուն մէջէն, հանոյքէն կարմրած, տղու մը պէս որ դուրս կելնէ իր թաքստոցէն, ուր չեն գտած զինքը։

Բայց ինչ որ զինքը ամենէն աւելի ըսքանչացուց, պարսկական հողաթափ մը եղաւ այն, ծիրանեգոյն սնդուսէ, մարգարիտով ասեղնագործուած, զոր նշմարեց պղնձէ սկաւառակի մը մէջ։

—«Ա՛հ, ի՜նչ աղուոր հողաթափ... Չէ՞ք գիտեր թէ ինչ պէտք է ընենք... Քանի որ ծնունդ է, դրէ՛ք զայն չմինէին մէջ, այս իրիկուն։

Եւ ինչ որ կը խրատէր, ըրաւ զայն. հողաթափը պահեց վարագոյրներուն ետին։

—«Պզտիկ Նօէլը, ինծ ազգական ըլլալու է, անանկ չէ՞. քանի որ իմ անունս ալ անանկ է, ըսեմ պիտի իրեն որ ձեզի աղուոր ընծայ մը բերէ։»

Յետոյ, ուրիշ բաներով զբաղեցաւ, խոշոր կնոջ մը պատկերովը, որ՝ դեռ չէր աւարտած։ Աղուոր մարդուկ մըն ես, բայց աղուոր կնիկ մը չես... կղզիներու թռչունով մը յարդով լցուած, որ բուստի մը վրայ կը մագլցէր. իր քանդակեալ պատեանին մէջ դրուած դաշոյնով մը, և վերջապէս այնքան յոգնեցաւ որ եկաւ ինկաւ բազկաթոռի մը մէջ, հնչասպառ, ըսելով.

— Ո՜ւֆ, ձեր տունը շա՜տ զուարճալի է... հիմայ, քանի որ պատկերս շինել կ'ուզէք, չեմ շարժիր կոր, աշխատեցէք։

—«Չե՛մ կրնար, ըսաւ Սիլվէռ, բազուկները կախած։

—Հա՛ւ... ինչո՞ւ համար։

Նկարիչը մօտեցաւ իրեն, ծնրադրեց դանդաղաբար։

—Որովհետեւ կը սիրե՛մ քեզի, ըսաւ։

Բ.

Իրաւ էր, կը սիրէր զայն։ Այո, այս պզտիկ Նօէլը, որ անցեալ տարի առաջին անգամ Թուռ-Տ'Օվերնեյի թատրոնին մէջ խաղացած էր, ուր Փիլոքսերայի համր դերը կը կատարէր,—իրեն հաւտացուցած էին թէ, այնքան պարզամիտ էր այն ատեն, Փիլոքսերան վայրենիներու թագուհի մըն էր որ Փարիզ եկած էր լուսանկարը հանելու համար— որ հիմայ, պաշտպանութեանց շնորհիւ ճերմակ նապաստակին դերը կը ներկայացնէր, դիւթական պարերգի մը մէջ, այս խնդուկ աղջիկը որ տասուերկու ամսուան մէջ, իր անունը արձանագրած էր, բոլոր մասնաւոր խուցերուն ապակիներուն վրայ և որ, վերջապէս հազի գեղեցիկ էր—Ա՜հ, սակայն, շատ գեղեցիկ, իր գիրուկ կլորիկ դէմքով, ուր՝ բերանը, կարմիր սարեակի կը նմանի, եւ աչքերն ալ կարմիր կաթի մէջ ինկած շուշաններու։

—Կը սիրե՛ր զայն, մոլեգին։ Երեք ամսէ ի վեր։

Նախ, իր ըրածը անհեթութիւն էր կարծած. այլ եւ անոր չմտածել էր ուզած, յաղթել այս անմիտ բաղձանքին, այլ եւ թատրոն չերթալով, ուր՝ կրնար զայն տեսնել, ընթրիքներու չմասնակցելով, ուր՝ նէ կրնար ըլլալ։ Զո՛ւր ջանքեր։ Ռօզ Նօէլ բռնած էր զայն և չէր թողուր։

Այս աղուորիկ նապաստակը ձիւնափայլ մուշտակի մը մէջ փաթթուած, անանկ խնդուկ ձեւով մը թմբուկ կը զարնէր որ նկարիչը չէր կրնար զայն մոռնալ. Թմբուկին այդ պզտիկ զաւազանները կարծես իր սիրտը կը ծեծէին։ Ապո՜ւշ մը, այո՛, սիրահար մը, հաւանեցաւ ծաղրելի ըլլալ, տեսնելով որ ծաղրելի ըլլալը տառապանքէն նուազ դէշ էր։

«Օրիորդ, գրեց իրեն, կը հաճի՞ք ինծ թոյլատրել, յառաջիկայ սալօնին համար ձեր պատկերը շինել։»

Կարծեմ թէ կուզէր նէ՛. մանաւանդ պզտիկ նապաստակի դերին մէջ. Մտածեցէ՛ք անգամ մը. Թատերաբեմին պէս, բոլոր ժողովրդեան երեւալ, առանց յոգնելու։ Եւ Ռօզ եկաւ, որոշեալ ժամանակին, ի զգուշութիւն, նապաստակին քօսթիւմն ալ հետ բերած էր. Տանթելայէ թաշկինակի մը մէջ փաթթած գրպանը դրած էր։

Գ

Եւ, հիմայ, նկարիչը կը խոստովանէր ամեն բան, իր սէրը, իր տառապանքները, և բոլոր իր ցաւերը։ Բայց ալ վերջացա՛ծ էին իր տրտմութիւնները։ Նէ հոն էր, պիտի հաւանէր, պիտի սիրէ՛ր զինք։

—Ո՜հ, անա՞նկ չէ, զիս պիտի սիրէ՛ք։

Եւ կը ջանար անոր ձեռքերը բռնել, որք՝ այնքան լաւ կը զարնէին թմբուկը։ Մանաւանդ, շատ վստահ էր, իր յաջողելուն վրայ հաստատ։ Ինչո՞ւ պզտիկ Նօէլ զինքը չպիտի ուզէր։

Աղջիկը ոտք ելաւ, բարկութենէն կարմրցած, և ըսաւ ոտքը զարնելով.

—Ըսել է, զիս կը ծաղրէ՞ք։ Պատկերս շինելու համար չէ՞ր որ զիս հրաւիրեցիք, քծնելու համար էր։ Ա՛հ, եթէ գիտնայի, տեղս չէի երերար։»

Զարմացած, նկարիչն ուզեց պատասխան տալ. բայց նէ թող չտուաւ որ խօսի տեսակ մը կատաղութեամբ շաղփաղփելով։

—Խնդրեմ ըսէք քիչ մը թէ ի՞նչ բանի համար կը սիրէք զիս։ Կը կարծէ՞ք որ այդքան քիչ բանի համար խանդաղատանք զգամ։ Ա՛հ, Աստուած իմ, խեղճ տղայ, զիս կը սիրէ, և պէ՛տք է հետը անուշութեամբ վարուիլ։ Է՛հ սիրելիս, մինակ դուք չէք որ ինծ համար խենդ կտրած էք, և եթէ ամենուն հետ ալ անուշութեամբ վարուիլ հարկ ըլլա՛ր։ Ոչ, չիտակը, երիկ մարդիկ քսմնելի են։ Հազիւ մեզ կը պաշտեն, զմեզ, կը կարծեն թէ այս բաւական է որ մենք ալ զիրենք պաշտենք, զիրենք։ Յիմարութիւն է ատ.—կեցէ՛ք, քիչ խօսինք, լաւ խօսինք։ Ինչո՞ւ կը սիրէք կոր Ռօզ Նօէլը։ Որովհետեւ զայն աղուոր կը գտնէք։ Ասոր համար է, անանկ չէ՞, ուրիշ բանի համար չէ։ Է՛ լաւ ի՞մս է պակասութիւնը երբ ձեզ տգեղ չեմ երեւար. և ձեզ բան մը կը պարտի՞մ, որովհետեւ ճիւաղ մը չըլլալու բաղդն եմ ունեցեր... կարմիր և առիւծուհւոյ մը պզտիկ բոլին պէս խիտ մազեր ունիմ, գիտեմ. Բարիզի էն գեղեցիկ աչքերը, անանկ թող ըլլայ. Ծաղկի պէս բերան մը, այո՛ վարդագոյն խեցիներու պէս ականջներ, չեմ հակառակիր. և վերը թեպէտև քիչ մը կլորիկ գէրուկ, բայց հասակս շատ նուրբ է, լա՛ւ։ Բայց ըսէք, կ'աղաչեմ, որովհետեւ ես այս ամենը ունիմ, և դուք ալ կը հաճիք կոր զայնս նշմարելու, միթէ ես ստիպուա՞ծ եմ զանոնք ձեզի տալու... կեցէ՛ք ձեզի օրինակ մը տամ. գոհավաճառի մը խանութը մտէք որ լեցուն ըլլայ շատ մը գեղեցիկ բաներով, մարգրիտներով, կարկեհաններով, ադամանդազարդ մանեակներով, և ըսէք վաճառականին. «Դուք աստեղը կոյտ մը գոհար ունիք, որք ինծ շատ կը յարմարին, կը խնդրեմ որ անմիջապէս նուէր ընէք զայնս ինծ.» պիտի տեսնէք թէ որպի՛սի ընդունելութիւն մը պիտի գտնէք... Վերջապէս, շատ աղուոր բան է սիրուած ըլլալը, բայց ասիկա պատճառ մը չէ որ զձեզ սիրեմ։ Ես ձեզի հաճելի եմ, դուք ինծ հաճելի չէք։ Ահա ինչ որ շատ պարզ է, հէ՞։ Եւ այնուհետեւ, մնաքբարով... Յանդգնութեամբ ծաղրեցիք զիս։ Ա՛հ. այսպէ՞ս կը նկարէք ուրեմն։ Այս բանը չպիտի մոռնամ։ Եւ, յետոյ, ալ բնաւ նամակ մի գրէք ինծ որ նորէն հոս գամ, այլ եւ ձեր տունը երբէք ոտք չպիտի կոխեմ, երբէք, երբէք, երբէ՛ք...»

Աւելի կարմրած, աչքերը վառվռուն, դուրս ելաւ աշխատանոցէն, չար ժպիտով մը, շրջազգեստին մեծաձայն շշուկին մէջէն, որ բարկութիւն կ'արտայայտէր։

Դ.

Ամբողջ օրը, Սիլվէռ Պէրթէն, տխուր էր, տխուր, յուսահատութեան աստիճան։ Յիրաւի, կարելի՞ բան էր որ, այդ արարածը, զոր այնքան թեթեւ գտած էր միշտ, եւ զոր հիմայ չար կը գտնէր, զինքը այսպէս գրաւէր, տիրէր իրեն այսպէս։ Ուզած էր աշխատիլ, բայց չէր կրցած։ Դուրս էր ելած, յուսալով որ դուրսի ժխորը իր տխրութիւնը պիտի մեղմէր. ոչ, չէր տեսած ամբոխը, և ոչ ալ աղմուկ էր լսած. իր աչքերուն մէջ միայն Ռօզ Նօէլին վարդագոյն տեսիլքը կը շողար։

Սակայն, իրիկուն եղած էր— նոյն իսկ բաւական ալ ուշ էր արդէն—և յիշեց որ Ծնունդը տօնելու համար, մի քանի ընկերներու խօսք էր տուած։ Ուրախ զուարթ գիշեր մը թերեւս իր անմիտ սէրէն բժշկէր զինքը, անպատճառ պիտի ցրէր զայն. Բայց լաւ. երբ պանդոկին դրանը առջեւ հասաւ, ներս չմտաւ. տխուր, վէս, վախցաւ միւսներուն զուարթութենէն. յետոյ, ցաւը, զուարթութենէն նախամեծար համարելու նախանձոտ հպարտութիւնը ունի։

Իր տունը դարձաւ. իր սպասաւորը որ իրեն կ'սպասէր, աշխատանոցին լամպարները եւ կրակարանը վառած էր։

—Պարոնը բանի մը պէտք ունի՞։

—Ոչ, շնորհակալ եմ։

Ծանրապէս ինկաւ բազկաթոռի մը մէջ, և շուրջը դիտեց, որ աւելի տխուր էր, մտածելով որ այս առտու նէ խաղացած էր, պզտլտիկ և լուսաշող. քիչ մը մութ այս խոշոր սենեկին մէջ և ուր այլ եւս երբէք չպիտի գար, երբէ՛ք։ Աչքերուն մէջ արցունքներ կը փայլէին, այո, արցունքնե՛ր։ Է՛հ, մենէ ո՞վ չէ լացած, նոյն իսկ պզտիկ Նօէլին համար։

Ոտքի ելաւ։

Միտքը բան մը ինկած էր, թէպէտ և տղայական. բոլոր այն առարկաները, որոց նէ դպած էր, ուր՝ իր թեթեւութեան սիրուն անկարգութիւնը դրած էր, կ'ուզէր իր կարգին դպիլ բոլոր այն բաներուն, թերեւս կորուսեալ ներկայութենէն բան մը պիտի գտնէր. Ինքն ալ նայեցաւ Վենետիկի հայելւոյն մէջ, թռուցիկ պատկեր մը փնտռելով հոն. ճափոնական սատանան շօշափեց, պագաւ Սէվրի զաղփաղփուն հովուհին, բացաւ ոսկեղէգով եզրափակուած տուփերը...

Բայց հողաթափը ո՞ւր էր։

Ամենէն աւելի հողաթափին հետ էր խաղացած։

Յիշեց, չմինէին մէջ էր դրած, վարագոյրներուն ետին։

Մօտեցաւ, քիչ մը ծռեցաւ, տախտակամածին մօտեցած, սրահակները մէկ կողմ ընելու համար ձեռքը երկարեց... Զարմացման աղագին ճիչ մը հանեց... հոն, պարսկական հողաթափին մէջ, պզտիկ մերկ ոտք մը կար, կնկան պաշտելի պզտիկ ոտք մը... և գլուխն յանկարծ սրահակներուն մէջէն դուրս հանելով։

—Իմ ընծա՛ս, ըսաւ պզտիկ Նօէլ։

ԲԱԹԻՒԼ ՄԱՆՏԷՍ

Թարգ. Օննիկ Երուանդ
Գատը-գիւղ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
Ա. ԳԻՊԵՌՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
Պապը Ալի Ճատտէսի, Թիւ 12

Եւրոպական գրատունն ընդարձակ յարաբերութիւն ունի Եւրոպիոյ ամենէն նշանաւոր գրավաճառաց հետ, և յանձնարարութիւն կ'ընդունի ամէն լեզուաւ և մասնաւորապէս Ֆրանսերէն լեզուաւ գրեանց, դպրոցական պիտոյից, մանկավարժական նորագոյն հրատարակութեանց, թերթից՝ առօրեայ և պարբերական, գիտական, գրական, վիպական և այլն գրոց, աշխարհացոյց տախտակներու և նոր ատլասներու։

Ամենայն ինչ Փարիզի գնով կը յանձնուին։ Գրատանս մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ դասագիրք, հռչակաւոր Ֆրանսացի վիպասաններու և իմաստասէրներու գործոց հաւաքածոյն, Ֆրանսական մամլոյն ամենէն վերջին արտադրութիւնք, մեծ ու փոքր նորանոր մատենադարաններ, պատկերազարդ թերթեր՝ շաբաթական և ամսեայ։

Վերջին նորութիւնք են.

Turquie d'Asie, par V. Cuinet.—ընդարձակ աշխատութիւն Ասիական Թուրքիոյ իւրաքանչիւր վիլայէթին վրայ, ի մասին վարչական բաժանմանց, առեւտրական, տնտեսական, աշխարհագրական եւ այլն կարեւոր գիտելեաց։

Իւրաքանչիւր վիլայէթին քարթը կցուած է գործին։ Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 9 կամ 10 մասերէ, ամէն մէկ մասին գինն է 25 ղրուշ։ Առաջին երեք մասերն հրատարակուած են։

Grands Travaux du Siècle, պատկերազարդ հրատարակութիւն շաբաթական, իւրաքանչիւր պրակը 60 փարայ է։

La Mode Pratique, շաբաթական թերթ նորաձեւութեան, պատկերազարդ հատին գինն է 60 փարա։

Atlas de Poche par Schnader, որ 68 փոքրադիր քարթեր կը պարունակէ գունաւոր և մաքուր տպագրութիւն հանդերձ վիճակագրական կարեւոր գիտելեօք. գին 20 ղրուշ։ 5—5

Նկարիչ Ոսկեզօծող եւ Տառագիր
Մ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իւր մեծարոյ յաճախորդաց և արգոյ հասարակութեան թէ՝ այս անգամ իւր նկարչատունը փոխադրած է ի Համիտիյէ (Եսկի-Զապթիէ) ճատտէսի թիւ 19, Մեծ. Բարսեղ աղա Ղազարոսեանի Ասպայի վաճառատան վերնայարկը, ուր կը շարունակէ կատարել նկարչական ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ յանձնարարութիւնք. մասնաւորապէս վաճառատանց համար կը պատրաստէ ամէն լեզուով եւ գրերով ցուցակնաներ (թապէլօ), նոյնպէս ապակւոյ վրայ նորամէթոտ [illegible] բռուած հայելւոյ փայլունութեամբ կը գրէ անջնջելի ոսկեզօծ գրեր և նկարներ. յանձն կառնու նաև տնական շինութեանց ամէն տեսակ նկարմունք, գործակցութեամբ հմուտ վարպետաց։

Գիները չափաւոր. Գործերուն մաքուր և անխարդախ լինելուն կանխաւ ապահովութիւնք կը տրուին։ 5—25

ԵԹԷ
Կ'ՈՒԶԷՔ
ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐ
Աժան ու գեղեցիկ պատկերներ եւ պատկերազարդ ու զբօսալի տետրակներ և այլ նմանօրինակ նիւթեր
դիմել
Ա. Մ. Գարիպեան վաճառատունը, թիւ 44, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Ղալաթիա, կամ ի մասնաճիւղն թիւ 366 Ուզուն Չարշը, Պոլիս. 4—8

ԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ
Պահճէ Գաբու Բօսթանճեանի դիմացի անկիւնը թիւ 4

Հայերէն և Թուրքերէն դասագրքեր.— Երուսաղէմ, Վիեննա, Վենետիկ և Տփղիս տպուած պատմական, գրական և կրօնական գրքեր.— Մեծ սթոք ամէն տեսակ գաղղիերէն դասագրոց և աշխարհացուցի, յոյժ զեղչեալ գներով.— Յանձնառութիւն կ'ընդունուի ամէն լեզուէ և ամէն երկրի գրոց և հանդէսներու համար, դիւրամատչելի պայմաններով և կը ղրկուի ուղղակի Եւրոպայէն ուզուած հասցէին.— Կեդրոնատեղի Լուսինեան իշխանի բոլոր երկասիրութեանց.— Գրատան տպուած թերթերն՝ Լանաքիւռ, Ռովիւ անսիքլօբէտիք.— Ֆիկառօ միւզիք, և Ֆիկառօ սալօն, Լը մօտ իլլիւսդրէ, Բըդի Բարիզիէն, Լէքօլիէ իլլիւսդրէ, [դպրոցականաց համար] զորս կը վաճառէ հատով և կ'ընդունի նաև բաժանորդ.— Ամէն գրոց համար գոհացուցիչ զեղչ երբ գնմունք մեծաքանակ են.— Տպագիր և վիմագիր քառդ վիզիդ ամէն լեզուով լաւ քառթոն և չափաւոր գին.— Ծաղկենկար և գեղեցիկ քառդեր, նուէրի և շնորհաւորութեանց համար.— դպրոցական ամէն տեսակ պիտոյք.— Գծագրական պիտոյք, ներկ, ներկի տուփեր, կարկինի տուփեր.— Մելան գրիչ.— Հաշւոյ եւ Գրքի տետրակք, թղթեղէնք եւ պիտոյք վաճառատան ու գրասենեկի.—Բարիզեան զուարճալի ալմանակներ.— Պատի օրացոյցներ այլ եւ այլ.— Գրպանի օրացոյցներ, ոսկեզօծ, մետաքսեայ և թաւշեայ, տպեալ Երուսաղէմ, Պոլիս եւ Վենետիկ.— Նուէրի գրչանք և օգտակար նիւթեր. փարիզեան ապրանք.— Ընտիր ծօպ.— Վճարմունք կանխիկ.— Հասցէ՝ Յ. Թորոսեան. Բիւզանդեան Գրատուն. Պահճէ Գաբու Թիւ, 4։

Գրատունն յառաջիկայ կիւրակէ բաց է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐ

Գործարանէ նոր ելած անգլիական բիանօներ, ձայնը ընտիր, և կազմածք հաստատուն, գները խիստ չափաւոր, եւ վերջնական, այնպէս որ յաճախորդը խաբուելու վտանգ մը չունենար երբէք։

Այս առթիւ գիտել տալ կուզենք որ աշխարհիս վրայ չը կայ ուրիշ քաղաք մը որ Լոնտրայի չափ բազմաթիւ գործարաններ և խիստ ընդարձակ առեւտուր մը ունենայ բիանօի վրայ։ Փարիզի շատ մը գործարաններ Լոնտրայի գործարաններուն համար կ'աշխատին թէ որ ըսելու ըլլանք երբէք չափազանցութիւն մը ըրած չենք ըլլար, հետեւապէս կարծել թէ բիանօյին աղէկը մինակ Փարիզէն կ'ելլէ՝ սա անհիմն նախապաշարում մի է և ոչ ուրիշ բան։

Դիմել Կալաթա Թիւլումպա փողոց Ատախան թիւ 11. 7—10

ԱԼՄԱՆԱՔ ՄԻՆՍԵԱՆ

Այս անուամբ 112 էջերէ բաղկացեալ օրացոյց մը լոյս տեսած է Մինասեանի տպարանէն ի Բերա, որ կը պարունակէ Պոլսոյ գլխաւոր վաճառատանց հասցէները, ինչպէս նաեւ գեղեցիկ նորավէպեր՝ արձակ և ոտանաւոր։ Կը վաճառուի ի Բերա, Բասամ տ'Էօրօբ, Թիւ 11.
Գին 3 դահեկան

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ իչուն ալընաճագ սապօնըն միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Խազինէյի ճէլիլէյի միւչարիւլէյհաէ պուլունմալարը իլան օլունուր։
25 քեանունի էվվէլ 307   1—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ԻԼԱՆ

Սարօթ	3000	ատէտ պէհէրի	2½ ղրշ.
Բօրեալըք	2000	»	» 2
Ֆօլըք	3000	»	» 3
Բինար	1500	»	» 5

Էքրէմէք քէնտիրինտէն եէրլի իմալի պէյազ հալաթ 2000 քիլօ. պէհէր քիլօսը 6 ղրուշա

Պու տախի մէզքիւր քէնտիրտէն եէրլի իմալի իփ.—100 քիլօ պէհէր քիլօսը 5½ ղշ. Թիմուր քիւրէք. 3000տէն 5000 ատէտ 1ղրշ. 16 փրյ.

Նիզամիյէ սարրաճխանէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըյի միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ եէտի գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունի էվվէլին 30ընճը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնի %5 թէնզիլաթընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի.
Նօ. 15   2—3

Մէքթէպը Հարպիյէի Շահանէ պայթար սընըֆլարը չակիրտանընա հէյնը թէտրիստէ լուզումը օլան վէ միւպայեասը մէվգըի միւնագասաէ վազ օլունան էճզա վէ ալաթը հէքիմիյէ վէ սաիրէնին ֆիյաթը մէվզուլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ իշպու ֆիյաթլէրտէն թէնզիլաթ իճրասը իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն ճինս ու էվսաֆ վէ մըգտարլարընը անլամագ իւզրէ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը վալայի Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի.
Նօ. 14   2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975.500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048.800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի·

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 եր. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՀԱՄԱՅՆ ԵՒՐՈՊ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԱՍԻԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ԿՈՒԼՏԷՆՊԵՐԿ

Առեւտրական Անուան Ներքեւ

Այս վաճառատուն կը յանձնարարուի հասարակութեան և ամեն մրցման կրնայ դիմադրել իր կերպասներուն ընտիր յատկութեամբը, պատրաստութեան տոկունութեամբը, ինչպէս նաև հանդերձին գեղեցիկ կտրուածքովը·

ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Թիւնէլի քով Թիւ 2, և Քարաքէօյի կամուրջին գլուխը Թիւ 28

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Հալէպ
Քավալլա
Ռուսճուք
Զմիւռնիա
Վառնա
Պուրկաս
Փիլիպէ
Բոր-Սաիտ
Սելանիկ
Սամսոն
Մերսին
Քիոս
Թարսուս
Ատանա
Պէյրութ
Դամասկոս
Տրիպոլիս (Սուրիական)
Եաֆա
Աքքա
Աղեքսանտրիա
Գահիրէ եւն. եւն.

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ

ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4,000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է·

Կազդուրիչ և զօրացուցիչ է որովհետեւ կ'ուժեղցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

կեդրոնատեղի' ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՌՈՒՏԱՆ, 1, կամուրջի հրապարակ; Պոլիս

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափագաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են նոր ձեւերով·

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները·

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան· Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի Թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով· Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Գոճաման Օղլու խան, Ցարճի Կիտրոլի Թիւ 13 մթերանոցը·

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն· Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոայըլ Վինտզորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին եայլն· Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է· Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է· Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցում, առանց որ և է ծախքի· Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով·

Վէյժէնէյի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ· Այս եւս կը ծախուի Ռոայըլ Վինտզորի ծախուած տեղերը·

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԽԱՉԻՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՕՃԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Պահճէ—Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի դրան կից, Թիւ 10

بامتياز مخصوص
اداره چايي
THÉ ÉCONOMIQUE
ԹԷՅ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
TEION EIKONOMIKON
MARQUE DÉPOSÉE

Ձմեռուան առթիւ սոյն հանրածանօթ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին Չինէ և Ճավայէ ուղղակի հասած նոր բերք' զանազան տեսակ գերընտիր եւ ազնիւ ու անուշաբոյր ամէն ճաշակի յարմար — կաղանդի նուէրներու համար թէյով լեցուն Ճափոնական, Չինական եւ Հնդկական այլ և այլ մեծութեամբք եւ ձեւերով գեղակերտ եւ նկարազարդ տուփեր — Յաճախորդաց գոհացում տալու համար բնաւ ջանք չը խնայուիր — Յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և ճշդութեամբ — Գիները որոշ եւ խիստ չափաւոր — Չի՛ք սակարկութիւն·

ՑՈԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Շ. ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ ԼԻԹԻՆԻ Աղի հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն եւ քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անլուծելի նիւթերն ալ)· Ասով է որ անչափ ազդեցիկ են վերոյիշեալ հիւանդութեանց դէմ·

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ եւ դեղատանց մէջ·

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ի ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211 ԹԻՒ,
ԵՒ Ի ՂԱԼԱԹԻԱ ԷՍԿԻ ՍԱՆՏԸԳՃԸԼԱՐՕՔՃՈՒԼԱՐՓՈՂՈՑ, 77 ԹԻՒ
ԱՌԱՆՑ ՀԱՄՈԶՄԱՆ ԳՆԵԼՆ ԽԱԲՈՒԻԼ Է

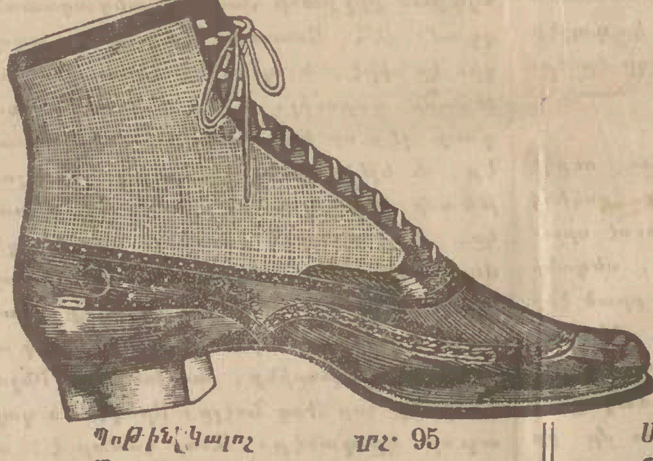

Քանի տարիէ ի վեր արհեստիս բարգաւաճմանը նախանձախնդիր մեր մեծարգոյ յաճախորդներն գոհ ընելով, իրաւամբ մեծ քաջալերութիւն վայելեցի, եւ որովհետեւ յաճախորդացս շատերն Ղալաթիոյ կողմը կը գտնուին, ուստի պարտաւորեցայ վերոյիշեալ թաղը մասնաճիւղ մը բանալ' խոստանալով դարձեալ կազմը տոկուն, նիւթն հաստատուն եւ ազնիւ, ձեւն ըստ ամենայնի Եւրոպական, և գինն կարելի եղածին չափ աժան ըլլալ· սակայն պէտք է գիտնալ թէ, մեր այս աժանութեան սկզբունքը ոչ թէ ամենց նման անպիտան նիւթ գործածելով բաբել է, այլ եւ գլխաւորաբար նիւթերն Եւրոպայէն ուղղակի բերել տալու, եւ խիստ քիչ շահելու չափաւորութեան վրայ հիմնեալ է·

Պոթինկալոշ	Ղռ. 95	Սկարբին	Ղռ. 52
Մանթարլը Պօթին	» 75	Պարի սկարբին	» 45
Պօթին	» 67	Կոճակաւոր պօթին	» 75
Մոյկ	» 140	Կանանց մուճակ	» 35
Մոյկ և կալոշ	» 130	Կանանց սկարբին	» 40

Ապսպրուածներուն վրայ տասը ղրուշ յաւելուած կըլլայ·

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և [illegible] միջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակօսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալէբբօ	2,43	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 11
Ղալաթիա

17

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Մէտիթէրանէի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Գանոպոս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թանիս	3250	Լոտուս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեթի	700

Նեֆթիս շոգենաւը ամսոյս 26ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով·

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

14

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն' որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գաղտնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առոյգ գիտուններէն· Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն· որոց ա անուններ տրուած է· ջերմն և սարսուռ, թաքուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր·

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և աղտեղի ծակտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ·

Այերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն առաւելապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի· Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ·

29

ՔԱՌԱԶԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Սըրբէ-էկ. Անգլէոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բանթէր	1700
Ապոլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բոլօ	1000
Արիոսդօ	2000	Կրոտնօ	2200	Քուինթօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալդօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րոլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րոմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ժիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանտիակօ	8200
Գադօ	2000	Քոլպինօ	4200	Սաֆֆօ	2000
Գոմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	2500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրիօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տոմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էյնամօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտորատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըն	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմիկօ	200
Ֆալքօն	800	Օբորտօ	4500	Զէրս	140
Ֆիտօ	700	Օթթօ	2000	Մօզքիթօ	120

Էճիբշըն Մոնարք	8000
Բիրժիքըն Մոնարք	8000
Լըտիըն Մոնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

7

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 250 Փրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ

5

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ,
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԳԵՂԱԿԵՐՏ ԵՒ ՋԱՐԴԱՐՈՒՆ

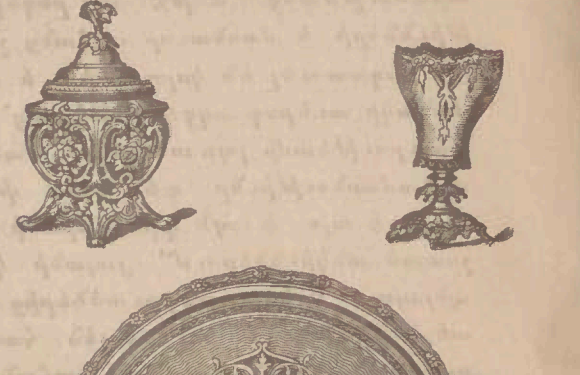

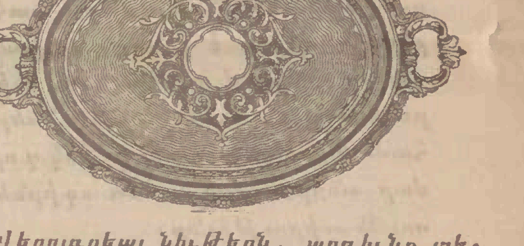

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր տոյր արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ անօթներէն բնաւ տարբերութիւն չունին· Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագճը խան, վարի յարկ, Թիւ 2, Ցովսէփ Թօլեանի սենեակը·

ԼԱՎԸՆԻՌ ԵՒ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՐԷՓԻՒՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ
100,000,000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՌ ՏԸ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է, իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն·

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազիմի են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք' փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, հանգստեան սնտուկ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն· Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1884 Յունուար 1էն·

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ Էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահճէ Գաբու, Պոլիս

36

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱ՛Ն ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵ՛ՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոլոր)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, [illegible] երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» Երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ·
Թ. ՕՏԷՌ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեի և Լեբինայի ածխահանաց ընկերութեան·
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի' Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան·

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատնոց տունէն·
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն·
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրաբօ Բաքար, Բիւքարի և Ընկ. դրամատնոց տունէն·
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լիոնի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ·
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատնոց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային·

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՐԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՌ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեղը ի Կ. Պոլիս· ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2